

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . K 40—	celo leto naprej K 45—
pol leta 20—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 10—	celo leto naprej K 50—
na mesec 3-50	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Ishaja vsak dan svojo izredno delo in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln., dvakrat po 11 vln., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 33 vln., parte in zahvale (enak prostor) 20 vln. Pri večjih insercijskih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazilu.
Na samo pisemne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se bodi ponj:

celo leto naprej K 36—	četrt leta 9—
pol leta 18—	na mesec 3—

Posamezna številka velja 20 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v L. nadstr. levo), telefon št. 85

Delokrog Narodnega sveta.

Dr. V. K. — V naprej povem, da mi ni namen to važno vprašanje vsehstransko obravnavati, pač pa s posebnim oziranjem na izjave, ki jih je bilo posneti v naši javnosti v zadnjem času. Tudi hočem bolj ostati pri razmotrivanju, kakšen narodni svet ne bode, nego se peči s točno omejitvijo njegovega delokroga.

Iz časopisja je bilo posneti, da si nekateri narod. krogi predstavljajo v bodočem narodnem svetu nek obširen birokratičen aparat, ki bode prevzel točno vse posle, ki so potrebni za izvajanje naših narodno-političnih zahtev nasproti državnim uradom, prometnim napravam itd. Sklepati se je dalo, da se ta zadeva smatra kot zelo nujna, vsled česar se je ustanovitev narodnega sveta že nekako nestrpno pričakovala. Da se tozadevna organizacija podrobneje dela tako nujno želi, je dokaz, kako se njena potreba splošno občuti. Nikakor pa po mojem mnenju ne bi bilo zdravo prenesti podrobno narodno delo v celoti na narodni svet. Pri nas ni kakor n. pr. na Francoskem, kjer je izbira tako velika, da je dovolj kandidatov za politične mandate, kateri se sprejemajo od oseb, ki celo osebnost nemoteno takemu klicu posvetijo, ne da bi bili vezani še na izvrševanje svojega zasebnega poklica iz krušnih oziriv. Člani našega bodočega narodnega sveta bodo raztreseni najmanj po šestih kronovinah, zaposleni vsak po svoje, in bodo povrh vršili posle narodnega sveta. Ako bi se stavile na obsežnost dela narodnega sveta prevelike nade, ki bi se ne mogle izpolniti, prišlo bi prekmalu razočaranje, ki bi izpodkopalo sčasoma ugled in s tem pomen narodnega sveta. Nezdružba bi se mi pa zdela strnitev vsega podrobnega dela v narodnem svetu tudi za to, ker bi se dajala s tem nekaka potuha političnim organizacijam, ki jih imamo in jih bomo še dobili širom domovine, in bi se nekako gojila narodna lenoba, češ, narodni svet, ti delaj, tebe se stvar tiče! Demokraciji nam na čelo, da naj narod sam svojo silo razvija in vseh poljih, bi to ne odgovarjalo. Predsednik narodno - napredne stranke dr. Ivan Tavčar je na shodu v Kamniku resnemu času primerno očrtal taktiko političnih strank, da naj se na kar najdaljšo klop odloži vse, kar bi moglo povzročiti prepire. Najbolj bomo se temu smotru približali, če strankarske organizacije zaposlimo s stvarnim delom, zlasti s podrobnim narodnim delom. Narodni svet bode pač moral misliti na lastno pisarno in stalne uradniške moči, ki bodo po

navodilih narodnega sveta sklepe iste-ga izvrševali. Veščim rokam bode izročiti po načelu delitve dela posamezne panoge narodno-obrambne in drugega dela. Pa tudi to delo naj bi ne imelo namena politične strankarske organizacije razbremeniti, ampak gledati na enotnost tega dela, na izpolnitev vrzeli ter pogajanje uspeha, pri čemur je ugledu cele naprave pripisovati točnejši učinek.

Ne da se prezreti razmerje narodnega sveta proti političnim organizacijam. Menda je pač jasno, da ne gre za novo tvorbo, ki bi bila domačim strankinim organizacijam tuja, strogo izven strank in nad strankami, takorekoč neka tretja stranka. Odločitev je padla tako, da zrelosti naroda odgovarja, da so stranke. Temu primerno tudi člani in činitelji narodnega sveta ostanjajo, kar so bili. Ne vplivalo bi dobro, če bi se smatrali kot nekako nevtralizirani v zlati sredini, dočim množica spada na levo in desno. Uloga odposlancev političnih organizacij v narodnem svetu naj bi tudi ne bila koristi in veljavo stranke zastopati, ampak zlasti tudi moči in sredstva stranke vpreči v dosedaj narodnih smotrov, kar bode ugledu stranke le koristno. Tudi vsakdo, ki opravičeno računa na zaščito narodnega sveta, naj pomoč dobi, brez ozira na pripadnost k strankam, drugače nego je bilo svoj čas, ko se je poznalo le pristaše. Tako skupno obrambno delo nam bode pridobilo ugled pri vladi in narodnih nasprotnikih, ki si ne bodo upali več izigravati ene stranke proti drugi. Mera pravico ljubezni narodnega sveta proti vsem bode odlično jamstvo trajnega njegovega obstanka.

Delokrog narodnega sveta je samo ob sebi umevno omejen na obrambo pravic slovenskega jezika, da se ne pride v navskrižje z raznimi nazeri strank! Tako se sliši govoriti. Gotovo važen del poslov narodnega sveta, toda naša javnost je danes že širše orientirana o tem, kaj je smatrati kot skupne nujne narodne zadeve. Tudi vsakdanji kruh postaja tako zadeva. Da nas ne bodo izstradali ali z gladom prisilili k popuščanju, bode ena izmed velikih nalog skupne obrambe. Tudi skupen boj za demokratizacijo vsega javnega življenja! Smoter osamosvojitve in združitve v državno telo! Organizacijski načrt uprave, oblika zastopstva naroda, oblika vlade! Soglasje med seboj, razmerje s sosedi! Kaj je nujnejše nego razbistrenje pojmov o vsem tem? In kdo bode delo opravil, če ne narodni svet! Da bode treba sodelovati z Zagrebom in Bosno itd., je naravno, jednako, da bode vsled tega moral ljubljanski narodni svet iskati stike. Nikdo danes ne more

vedeti, kaj vse se izkaže kinalu še kot skupna narodna zadeva. Zato tudi nikdo danes ne more omejiti njegovega delokroga. Volitve v splošnem pač ne bodo spadale v ta delokrog, toda kdo more vedeti, ali se ne bode odločil narodni svet, da tudi na tem polju vmes poseže, da odvrne narodno izgubo v nevarnih okrajih ali vpliva v danih razmerah na splošne sporazumne volitve, če bi to interes naroda zahteval! Ne želimo si, pa tudi ne moremo izključiti, da kmalu izprežejo državni zbor z razpustom, tako da je narod v važni dobi brez voljenih poslancev. Če se dotlej udomači narodni svet, narod v najhujši sili ne bode brez zastopstva in ne bode sile, ki bi mogla glas naroda prezreti. Zakaj bi si prikrivali možnost še hujšega, splošnega nereda, v katerem bode naš narodni svet v zvezi z Zagrebom itd. imel nastopati kot naš — narodni konvent, če bode domovina v nevarnosti! Takšen si jaz predstavljam narodni svet.

Predlog posl. Stranskega.

V čeških listih je začela ostra debata o predlogu, ki ga je izročil par dni pred zadnjim proračunskim glasovanjem poslanec dr. Stranšký v uvajanje Jugoslovanskega kluba, Kolu Polskiemu in vsem češkim klubom radi eventualnega skupnega odgovora slovanske opozicije na vladino iniciativo o ustavnem vprašanju.

Ta predlog pač ni bil namenjen za javnost, tem manj, ker niti lastni klub (državnopравни) dr. Stranskega o njem še ni sklepal, ko ga je Stranšký izročil drugim strankam. V tem leži nedvomno napaka, da se je Stranšký prenačil. Ko so v njegovem klubu nastali pomisleki, je Stranšký sam umaknil svoj predlog, ki je s tem izginil s površja.

Nemški listi so stvar na vso moč pograbil, misleč da bo možno zabiti klin v češko delegacijo. Pri tem im ne hote ali hote pomagajo tudi časnikarji, ki jih štejejo k Slovanom. Triumf Nemcev pa je prenačilen. Kajti naj se tudi v kakem taktičnem vprašanju nahajajo razlike v češki delegaciji, disciplina je tako razvita, da majoritetno načelo vselej brezpogojno zmaga; zlasti se v češki delegaciji protargumenti tako uvažujejo, da se predlogi umikajo, ker je predlagatelj uvidel, da je druga taktika boljša.

Nam besedilo predloga dr. Stranskega ni doslovno znano. Vemo samo, da se je skliceval na češko deklaracijo od 30. maja 1917, pa tudi na načelo neprikrivanja samoodločbe, dalje da od-

klanja samo delno rešitev narodnostnega vprašanja, n. pr. v Cislitvanski. marveč zahteva rešitev za vso monarhijo, dalje da odklanja ustavni odsek in da misli na pogovor od naroda do naroda na konferenci za vso monarhijo. Predlog odklanja vsak razgovor, ki bi ne imel za temelj teh idej. Drugi del predloga našteva pet pogojev, pod katerimi bi bili po mnenju dr. Stranskega Čehi pripravljeni opozicijski pritisk olajšati za dobo pregovorov med narodi: a seve le pod pogojem, da je od drugih narodov vsprejeta načelna baza Čehov in se na tej podlagi začne za vso monarhijo taka pogajanja. Ti peteri zahtevki (dopolnilne volitve za državni zbor, volitve v češki deželni zbor, uradniški narodnim razmeram odgovarjajoč kabinet, spremembe v vodilnih političnih mestih na severu na jugu in pa da vlada ugodni narodnim pritožbam, v kolikor je to zaenkrat mogoče v okviru stare ustave) so jako obsežni.

Ta drugi del predloga dr. Stranskega pač nikomur ni bil simpatičen. Seveda vsi vzdržujemo te zahteve in bi se radovali, če se izpolnijo, a v zvezi z ustavnim vprašanjem izgledajo, kakor eventualna postranska baza za pogajanja v predsobi. Tako je bilo do zdaj vedno: med tem, ko so je v veliki dvorani govorilo o velikih reformah, so se v postranskem kabinetu razgovarjali o bolj prozaičnih rečeh. Pri tem so bili Slovani še vedno opeharjeni in samo taka pogajanja bi bila Nemcem po godu, da mine njim tako nevarna doba vojne. Priznamo, da je Stranšký vse te predloge stavil le pogojno, t. i., če so se poprej že začela pogajanja na naši načelni bazi. A javnost in politika zlasti take pridržke rada prezre.

Zato z zadovoljstvom konstatiramo, da so Jugoslovani kar na prvi pogled drugo točko izločili, glede prve pa stavili še poprej pripravljene predloge, ki niso globoko različni od predloga Stranskega, a so sestavljeni tako, da ne preudicirajo našega naroda na nobeno stran. Toliko večje je bilo zadoščenje Jugoslovonom, da so vsi Čehi njihovo previdnejšo taktiko takoj priznali in je dr. Stranšký svoj predlog sam lojalno umaknil.

Nikakor torej ne gre, delati iz indiskrecije o predlogu dr. Stranskega kakšne velike afere. Nemci se radujejo čisto zaman. Predno se stori v notranji politiki kakšen dalekosežni korak, ga naša in češka delegacija dobro preresetajo, in laskamo si, da Jugoslovani pri tem krepko sodelujejo.

Ze dalj časa se v nemških, pa tudi čeških krogih skuša, kadar se sliši kaj o napuščanju in oportunizmu naprtiti

odgovornost Jugoslovonom: Morda dogodek, o kojem smo danes pisali, doprine k prepričanju, da je jugoslovanska opozicija neizprosna, da je dosledna in da ni pri vesek nikogar, temveč da je zgrajena na neomajnem temelju izgubljene-ga zaupanja Jugoslovonom do sedanje države in s tem na prepričanju, da brez lastne državnosti našemu narodu ni nobene zadovoljitve.

Draginjske doklade za učiteljstvo.

Zbornica je odšla včeraj na velikončne počitnice, ki bodo trajale, kakor je dosedaj določeno, do 7., oziroma 15. aprila. 7. aprila začnejo zopet zborovati odseki, teden na to pa se naj sestane zopet plenum.

Najvažnejše vprašanje, ki je bilo včeraj načelno rešeno, je vprašanje učiteljskih draginjskih doklad. Zbornica je sprejela zakon, katerega najvažnejši del je ta, da bo v bodoče deželam natančno predpisano, koliko in po katerem ključu se morajo učiteljskim izplačevati draginjske doklade. V I. razred spadajo učitelji - samci, oziroma vdovci brez otrok. V 2. razred oženeji učitelji brez otrok, oziroma vdovci z enim otrokom, v 3. razred oženeji z dvema otrokoma, oziroma vdovci s 3 otroci, v 4. razred oženeji s 3 ali 4 otroci, oziroma vdovci s 4 do 5 otroci, v 5. razred oženeji z več kot 4 otroci, oziroma vdovci z več kot 5 otroci. Splošno so sledeče: I. do vstevši 10 let celotne službe dobe, II. do vstevši 16 let, III. do vstevši 23 let in IV. do vstevši 40 službenih let. Draginjska doklada znaša v I. razredu in I. stopnji 972 kron na leto, v II. stopnji 1272 K, v III. stopnji 1548 kron, v IV. stopnji 1752 kron. V II. razredu I. 1440 kron, II. 1752 kron, III. 2016 K, IV. 2472 K. V 3. razredu I. 1968 K, II. 2280, III. 2544 K, IV. 3000 K. V 4. razredu I. 2496 K, II. 2808 kron, III. 3072 K, IV. 3528 K. V 5. razredu I. 3024 K, II. 3336 K, III. 3600 K, IV. 4056 K. Podobne, nekoliko višje postavke veljajo za meščanske učitelje. Oženeji učiteljice dobivajo draginjsko podporo po I. razredu. Učiteljski substituti in pomožni učitelji ter ono učiteljsko osebje, ki služi za remuneracije, naj dobi draginjsko doklado 548 K. Vpokojeni učitelji, ki so služili do 15 let, naj dobijo draginjsko doklado 576 K, če je presegala službena doba 15 let, pa 720 kron. Učiteljske vdove dobijo 468 K, oziroma 576 K, če je služil njihov pokojni soproj več kot 15 let. Učiteljskim siro-

LISTEK.

„Književni Jug“.

Politični ideal ujedinjenja našega troimenskega naroda je dobil tudi svojo kulturno podobo, svoj kulturni simbol v „Književnem Jugu“, ki od Novega leta izhaja v Zagrebu. Tiska se v latinici in cirilici ter prinaša poleg srbo - hrvatskih člankov tudi slovenske. Izmed Slovencev so dosle sodelovali: dr. J. Glonar, Ivo Sorli, dr. Ilesič, Janko Glaser, Igo Gruden, J. Kozak, Ivan Cankar, Ks. Meško. Glavni urednik „Književnega Juga“, mladi Dalmatincev Niko Bartulović, je dobro informiran o slovenskih stvarih in tudi sam poroča o slovenskih literarnih pojavih. Nadejamo se, da ima list temu primerno številno naročnikov na Slovenskem. Če slovenski pisatelji vedo, da se list čita v velikem številu tudi na Slovenskem, rajši sodelujejo in če sodelujejo, se znanje slovenske literature širi po srbo - hrvatskih delih našega naroda. Mi list zato toplo priporočamo.

Toda naš „Književni Jug“ ni samo Bartulovićev list, ki izhaja v Zagrebu, marveč so nam to vsi organi, ki stoje v znamenju naše ideje, pa naj si se ti-

kajo slovensko ali srbo - hrvatsko. Ne loči nas dialekt, loči ali druži nas misel. Pregledujoč naše jugoslovanske revije, smo opazili nekaj člankov, ki so vredni, da nanje opozori tudi politični dnevniki.

V „Književnem Jugu“ (št. 2) je napisal dr. Ilesič članek: „Jezik v nacionalnem razvoju Slovenaca“, kjer zavira vse principijelne debate o alternativni »Vraz - Prešeren« kot nepotrebne in današnjemu času velikih političnih likvidacij neprimerne. Gre v jeziku samo za prakso. Praksa že prinese svoj sad; treba le prirediti dat svobodo razvoja. Škodljiv je umetni pritisk z ene (srbo - hrvatske) strani, pa tudi načelni odpor z druge (slovenske). Tolklo se ipak mora reči, da tisti, ki piše v prilog čim tesnejšemu literarnemu in jezičnemu ujedinjenju, budi in krepi smisel za politične deklaracije, dočim tisti, ki se stavi proti literarnemu ujedinjevanju, ruši vero v svoj lastni politični ideal. Faktično je znanje srbo - hrvatskega jezika pri Slovincih zelo napredovalo ter se nam zdi, posebno sedaj v vojnem času, ko imamo priliko slišati toliko jezikov, srbo - hrvatsčina kakor domača govorica. Podjetja kakor »Književni Jug« in »Glas« pa bodo vdomečila slovensčino pri Srbo - hrvatih.

Zadnji čas se je v hrvatskih revijah in novinah zopet razpredla debata o »ekavščini«, oziroma »ijekavščini« (cvet: cvilec), nekako nadaljevanje znane Skerličeve ankete v »Srpskem

Književnem Glasniku« iz leta 1913. Vladimir Corović podaja sedaj o tem v »Književnem Jugu« (št. 3-4) pregledne članek. Mlajši pisatelji so po večini ekavci, tudi če so po rodnem kraju ijekavci. V »Književnem Jugu« in v »Glasu Slovenaca, Hrvata i Srba« se kaže ekavščina. V zvezi s tem pravopisnim vprašanjem je Skerlič razpravljalo o cirilici, ki naj bi jo Srbi polagoma opuščili. Corović pravi sedaj o tem: »Da se je to pustilo svobodnemu izboru, razlogu in času, ni dvoma, da bi se dober del srbske inteligencije lahkega srca poprijel latinice in se tako primaknil k idealni edinstvenosti književnega jezika. Toda tudi tu se je udarilo s silo in s prepovedjo. (Koliko so cirilico tekmo vojne preganjali. Se celo pred vojno so direktorji z grozo pripovedovali po Ljubljani, da kak profesor propagira cirilico in da s tem — izbrisuje slovensko individualnost!) Cirilica je tako postala naš sotripin in grafični simbol naše borbe za samoohrambo naše zavesti in vztrajnosti. In radi tega ostane, dokler je naš nacionalni obstanek ogrožen, kot eden izmed emblemov, ki se ne sme napustiti, in zastava, pod katero je treba izdržati. Raditega rešitev tega vprašanja ni od nas odvisna.« Vsekakor je vprašanje ekavščine in ijekavščine na poti rešitve.

Dober članek je napisal A. Lohoda v »Ljubljanskem Zvonu« (št. 1): Mislil o slovenskih narodnostnih problemih. Poudarja splošno veljavni sociološki

zakon, »da je dolgotrajno skupno državno življenje tisti faktor, ki iz več ali manj sorodnih plemenskih delov v gotovih okolnostih celo iz plemensko popolnoma različnih ljudskih skupin zlije, ustvari eden enoten narod.« Skupna obramba na zunan, skupni vojni pohodi, skupne notranje zadeve, skupni verski, politični, socialni boji, skupna državna, stanovska, cerkvena zborovanja in zlasti skupna uprava s skupnim upravnim (uradnim) jezikom — vse to je imelo za ljudstvo ene države naravno, a nujno posledico, da se je v njem v vseh delih razvila zavest enotnosti. Oprt na toliko skupnih momentov se je z nastankom literature jezik, ki ga je bil najagilnejši del ljudstva uvedel v upravo, popolnoma vdomečil in vkoreninil tudi pri tistih delih, ki so govorili sicer svoje posebno narčje . . . Dialekt kot tak ni bil nikoli sociološki faktor in ni nikdar odločilno vplival na nastanek narodov. Iz Lohodovih izjavaj smemo pač sklepati, da bi bilo nesocialno, bodočo Jugoslavijo deliti in grupirati morda po — dialektih, zlasti če bi taka grupacija v drugih ozirih bila nenaravna in zato škodljiva.

Dr. L. (ončar) je v »Demokraciji« (št. 1) napisal članek »Slovenski proletarijat in jugoslovansko vprašanje«, čigar izvajanjem lahko v glavnem pritrjuje vsak zares modern človek. Lončar pravi: »Naša največja gospodarska, kulturna in politična nesreča je naša razcepljenost v pokrajine ali kronovine

s tujerodnimi večinami ali z nadvlado tujerodnih manjšin, oziroma po dualizmu 1867. leta ločitev Slovencev, Hrvatov in Srbov na dvojce, po aneksiji Bosne in Hercegovine celo na troje . . . Lončar je po pravici zoper provincializem, ki je rezultat srednjeveških eksperimentov z narodi in produkt tujih sil, ki so delovali nad nami, toda kak red naj nastopi namesto provincializma, tega nam ne pove, marveč nadaljuje: »O obsegu in obliki jugoslovanskega združenja ne moremo v podrobnostih odločilno govoriti, ker ni odvisno samo od nas; a nobenega dvoma ne more biti o tem, da je spočeta misel in ne o majna volja v naši moči.« Programski uvodnik »Demokracije« zahteva federalistično državno ujedinjenje slovensko - hrvatskega - srbskega ozemlja.

Vprašanje ali naj bo bodoča naša narodna država urejena federativno ali ne je jako težavno. Angleški publicist Taylor, ki je napisal temeljito študijo o jugoslovanskem vprašanju izraža sledeče mnenje:

Federativna ustava jugoslovanska bi merila nato, nadaljevati lokalni partikularizem raznih provincij. Narod je toliko trpel v prošlosti od teh notranjih delitev, da mora vsak jugoslovanski državnik biti do skrajnosti previden, predno bi posegel po sistemu, ki bi nadaljeval ali višal take delitve za bodočnost, in se mora dobro čuvati prvih vabljivosti federalizma. Bridke nezgode, ki so iz zgodovine našega na-

* Izhaja polmesečno ter stane na leto 32 kron. Uredništvo in uprava lista je v Zagrebu, Gundulićeva ulica 29.

am, ki dobivajo konkretno pokojnino, je izplačati 500 K, onim pa za katere se plačuje vzgojevalni prispevek, pri čem 300 K. Bivšim učiteljem, njihovim vdovam in sirotam, ki uživajo milostino, pritiče 300 K. Zakon naj velja od 1. januarja 1918. Te določbe so bile v zbornici soglasno sprejete. Glede vprašanja, v kakem razmerju naj si razdelijo breme država in dežele, pa so se pojavila ostra nasprotstva. Finančni minister je izjavil, da vlada ne more prispevati več kakor 50 %. Če bi zbornica sklenila kaj več, bo vlada smatrala to za sankcijsko oviro. Večina poslancev je bila za to, da naj država prispeva 70%. Vrhila so se čez dan ponovna pogajanja, ki pa niso imela zaželenega rezultata. Zbornica je končno sprejela predlog poslancev Jarca, da naj država prispeva 70%. S tem je zadeva morda za nekaj časa (preko Velike noči) zavlečena, ker bo vlada poskrbel, da gosposka zbornica 70% prispevek države odkloni. Upati pa je, da se bo takoj po velikonočnih počitnicah stvar urenila. S posebno vnetostjo se je v debati zavzel za slovensko učiteljsko poslanec dr. Ravnihar, katerega izvajanja so vzbudila v zbornici splošno pozornost.

Črnovojniško vprašanje je ostalo čez Veliko noč nerešeno. Jugoslovani in Čehi vztrajajo pri tem, da mora brambni odsek, oziroma zbornica temeljito obratovati za znano cesarsko naredbo iz leta 1915, ki je razširila črnovojniško dolžnost. Njihovemu energičnemu naporu je pripisati odpuščanje najstarejših črnovojniških letnikov. V konferencah, ki so se vršile zadnje dni, se je načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec tudi toplo zavzemal za mladino 17 in 18 let, ki mora v fronto. Domobranski minister je odgovarjal, da je izdan ukaz, ki določa, da mora letnik 1900 biti vsaj tri mesece v zaledju in vsaj tri mesece v službi za fronto. Jugoslovani so na načelnem stališču, da ima letnik biti povsem prost in da naj glede najmlajših letnikov, kakor je to n. pr. na Francoskem, parlament posebej sklepa, je-li smelo na fronto ali ne. V teh konferencah so utemeljevali Jugoslovani zahtevo po odpuščanju vseh osem najstarejših črnovojniških letnikov tudi s tem, da se sedaj itak vrača veliko število vojnih letnikov iz Rusije, ki bodo nadomestili starejše črnovojnike. Minister Czap je odgovarjal, da pred avgustom ni mislil na sistematično izmenjavanje letnikov. Avstro-ogrski zastopniki, ki so se v Petrogradu pogajali o izmenjavanju, so bili veseli, da so rešili svoje življenje pred boljševiškim divjaštvom. Razmerje Rusov, ki so pri nas v vtičnistvu in naših v Rusiji, je 1:2. Izmenjavanje bo torej težka stvar. Iz Sibirije, kjer je večina naših vojakov, za letošnji sploh ne moremo pričakovati. Jugoslovanski klub in Češki Svaz sta vztrajala pri tem, da mora brambni odsek do 20. p. m. dati poročilo o razveljavljenju protizakonite cesarske naredbe iz leta 1915. Večina strank je včeraj odločila drugače, sklenila je podaljšati rok, ki je bil prvotno določen brambnemu odseku do 20. t. m. in tako bo črnovojniška zadeva prišla v razgovor še le po Veliki noči.

Konferenca med poslanci Jugoslovanskega kluba in Češkega Svaza ter zastopniki vlade glede aprovizacijskih razmer in pomladanskega dela na polju so se včeraj nadaljevale. Prisostvoval jim je ministrski predsednik in navzoči so bili tudi zastopniki vrhovnega armadnega vodstva. Vlada je dala za gotovilo, da bo v poštevala zahteve, izražene v nujni interpelaciji poslancev Jarca. Jugoslovanski klub je zato nujnost te interpelacije preklical in podana bo v zbornici kot navaden

predlog. Ako vlada svojih obljub ne bo pravočasno izpolnila, bo seveda Jugoslovanski klub takoj storil nove energične korake.

★

Dunaj, 15. marca.

Zbornica je danes najprej odobrila zakon o kovanju novih zlatih in srebrnih novcev kronske veljave. Druga točka dnevnega reda je bila predlog o draginskih dokladah učitelstva. Ker pa so se vršila še pogajanja med strankami in vlada je zbornica sklenila razpravljati o tej točki na koncu seje.

Predloga o ustanovitvi in delokrogu ministrstva za ljudsko zdravstvo je bila po kratki debati sprejeta. Poslanec Winter je zahteval, da se novo ministrstvo predvsem posveti boju proti trem glavnim sovražnikom ljudstva: spolni, pljučni in alkoholni kugi.

Nato je zbornica razpravljala o predlogu glede prepovedi vojaških revizij, evakuacij in nedovoljenega izvažanja živil iz Galicije. Domobranski minister Czap je zatrdil, da se vsaka zloraba pri vojaških revizijah najstrožje kaznuje. Revizije na jugu so bile že 14. septembra 1917 vse nastavljene! Vojaštvo je dolžno čim najprej postopati z evakuiranci in njihovim imetjem. Predlogi odseka so bili nato sprejeti.

O predlogi glede učiteljskih draginskih dokladov se je razvila živahna debata. Finančni minister Winter je izjavil: Vlada akceptira stališče, da naj se napram učiteljem glede draginskih dokladov postopa po tistih načelih, ki veljajo za državno uradništvo. Državni prispevek 50 odstotkov za učiteljske doklade pa je maksimum, preko katerega vlada za nobeno ceno ne more. Zbornica naj to upošteva.

Poslanec Jarc predlaga, da naj se zviša državni prispevek od 50 na 70 odstotkov.

Poslanec dr. Ravnihar je v obširnem govoru ožigosil postopanje kranjskega deželnega odbora in deželnega šolskega sveta pri razdelitvi enkratnega dobavnega prispevka kranjskemu učitelstvu. Moralna dolžnost deželnega odbora je, da sploh izboljša učiteljske plače, ker je že davno dobil za to potrebno pokritje. (Tako je!) Izgovor, da tozahtevni predlog za regulacijo plač ni bil sankcioniran, ne velja. Saj je bil predlog tako sestavljen, da ni mogel biti sankcioniran. Deželni odbor ima pota dovolj, da navzile temu stori svojo dolžnost. Govornik slika bedo kranjskega učitelstva, ki je izmed vseh kronovin najslabše plačano. Obnu teza učitelstva je priklop do vrhuna. Dr. Ravnihar čita brzojavke učiteljskih društev, ki so anel na hitro pomoč v imenu slovečnosti. (Čute, čute!) Učitelstvo na Kranjskem je izročeno materialnemu pomanjšanju. Deželni odbor in deželni šolski svet kar konkurirata. Kako bi slovenskemu učitelju otežili življenje in stanovsko delovanje. Vlada naj napravi red zlasti pri deželnem šolskem svetu, kajti razmere so neznosne. Nujno potrebno je, da država prevzame plačevanje učitelstva, da se tako vsaj nekoliko oddolži za služnim pionirjem kulture. Naši učitelji spadajo med tiste žrtve vojne, ki so gmo in duševno največje trpele. Na bojnem polju so učitelji preživeli svojo kri, v zaledju pa so vršili v najvišji meri svoje dolžnosti v najtežavnejših razmerah. Številno decimirani, v mnogih okraih oronani šolskih poslopj, ki jih je zasedla vojaška uprava, povrh pa še gladni in bedni, niso niti za trenutek izpuščili izpred oči svoje izvršene naloge: vzgoje mladine. Vlada je imela za njihovo poštovanost le papirne zahvale, nič na za njihov prazni žledec, za njihovo raztrgano obleko, za njihove luknaste skornje. Predložiti zakon naj saj nekoliko popravi, kar se je nad učitelstvom zgodilo. V sramoto države pa je treba konstatirati, da zakon ni izšel iz njene iniciative, ampak da je sad pritiska parlamenta in trpečega učitelstva. (Živahno odobravanje.)

Ko so govorili še poslanci Stözel, Hummer, Kalina, Wedra in Heilinger, se je vršilo glasovanje.

O predlogu poslancev Jarca je zbornica glasovala dvakrat. Prvič je bil predlog sprejet s 121 proti 55 glasovom. Ker so razni poslanci ugovarjali, da rezultat ni pravičen, je odredil predsednik novo glasovanje, ki se je vršilo na predlog poslancev Seltza polmensko. Pri tem glasovanju je bil Jarčev predlog sprejet s 113 proti 79 glasovom.

Na predlog predsednika je zbornica odobrila, da naj brambni odsek poroča o razveljavljenju cesarske naredbe o razširjenju črnovojniške službe šele potem, ko bo

preko mej, ki so nujno potrebne za razvoj zdravega in široko zasnovanega socialnega življenja, in ne stati na kakih ideoloških temeljih. Ruski predlogi 1. 1915. so baje predlagali dualizem na slovenskem jugu, pravoslavno srbsko in slovansko-hrvatsko katoliško državo. Proti takim predlogom se podarja: Baš homogenost teh dveh delov bi bila nevarnost za enoto v bodočnosti; verska separacija bi bila vzrok za politično odtujevanje. Stara razlika med iztočnimi »carigradskimi« Jugoslovani in med zapadnimi »rimskimi« bi kot nesrečna dediščina prošlosti ostala dalje in bi ovirala naravno razvoj kulture. V prilog temu dualističnemu predlogu se je tudi omenjalo, da bi potem Srbi ne žrtvovali svoje dosedanje notranje intenzivnosti kakšni vnaji ekstenzivnosti, ampak bi ohranili svojo enotnost. Tako stališče bi seveda lahko zavzeli na pr. tudi Slovenci, a to stališče je slabotno in kaže — bi rekel — samo strah, da bi v večji družbi izgubili vrednost in moč. Vrednost in prava moč se pokažejo prav v — družbi. Sploh pa kaže izkustvo nelzmerne težave, ki so združene z dualizmom: niti osebne unije skandinavke niti tesnejša zveza Avstrije in Ogrske se niso obnesle. »Ni dvoma torej, da bi kompletna fuzija Jugoslovancev v eno samo državo bila, če se to more zgoditi in če je to želja naroda, idealna rešitev problema njih nacionalnega ujedinjenja«.

Vsa taka vprašanja smemo končno preostati tudi s stališča svojih nacio-

ludskih novih zakon, ki naj stopi na mesto razveljavljene naredbe.

Pozno sveder je predsednik zaključil sejo ter šel poslancem vesele praznike. — Prihodnja seja bo sklicana plamenim potom.

„Afera Pivko“.

V Mariboru, 14. marca.

Ime drja Pivka je danes znano menda po vsej državi. Drja Ljudevita Pivka, rezervnega nadporočnika v nekem bosansko-hercegovskem pešpolku in c. kr. profesorja našega moškega učiteljskega dolže, da je izdal Italijanom pri Carzani avstrijske pozicije, sam pa da je ušel k sovražnikom. Dolže ga, da je imel z Italijani redne stike, v zvezi z nekaterimi svojimi tovariši — častniki in deseterico svojih čeških vojakov, ki so v enem polku služili. Bataljon, v katerem je dr. Pivko posebno opravljal svojo službo, je bil baje, razun nekega desetnika uničen, ta pa je z raketami, sam težko ranjen, aviziral avstrijske rezerve, ki so na to svarilo še ob pravem času prihiteli in vrzel zaprele ter Italijane odbile. Tako učinkovito naj je bilo izdajstvo nadporočnika drja Pivka, da je moralo nemško in avstrijsko vrhovno poveljstvo ob 11. soški bitki, svoj glavni naskok — Kobariid itd. — kar za cele štiri dni odložiti in pripraviti v vsej naglici nove izpremembe. Tako so pisali tudi do zadnjih dni: »Tagesspost«, »Tagblatt«, »Marburger Zeitung«, »Deutsche Wacht«, »Zganjarski« »Stajer« in žal, tudi drugi resnejši in manj šovinistični nemški dnevnik in tednik v provinci in na Dunaju.

Soprog drja Pivka so za mesece vtaknili v praške vojaške ali državno-policijske preiskovalne zapore. Isto se je zgodilo njenemu 76 let staremu očetu in gospa dr. Pivkova, dasi je došla, skozi 14 ur ni sprejela ne grizljaja jedi, ne kapljice vode in došla v Prago, je morala brzojaviti svoji materi, da naj nemudoma pride po dojenčka, sicer da bo gladi umrl. Hrano in pijačo ji je odrek celih 24 ur prizadeti policijski komisar, ki jo je bil aretiriral (»Grazer Volksblatt« z dne 16. oktobra 1917).

Državna policija in vojaška oblast sta preiskovali na vseh koncih in krajih. Vsa biblioteka in vsa korespondenca drja Pivka, njegove soproge in njenih starišev, je bila seveda takoj zaplenjena. Toda: tudi največja natančnost ni mogla podati niti najmanjši sumnje ilojalnosti in po večmesečnem preiskovalnem zaporu so bili gospa dr. Pivkova in njen oče zopet izpuščeni. Vsaka sumnja se je izkazala kot docela neupravičena.

A najlepše se pride: Vojaška oblast se je tudi pobrigala za dogodek, ki je bil novod, da je bil dr. Pivko prišel v italijansko vojništvu. In tu se je doznalo, da je bil ves bataljon z dr. Pivkovim oddelkom vred od sovražnika z izredno silo napaden. Večina ljudi in častnikov je padla, med njimi sam dr. Pivko kot težko ranjen. Težko ranjenega so Italijani vieli in odnehtali v bolnišnico, kjer baje le počasi okrevaja...

Nastane vprašanje: Kdo je kriv narodnemu mučeništvu rodbine drja Pivka? Kdo je tako zlobno potvrdil fiktivni dogodek, ki ga je sedaj sama vojaška oblast razkrila? Imena storišča se ne vemo. Vemo pa, da je dotičnik — sam oficir, seveda Nemec, ki mu je bilo ime in delovanje drja Pivka kot učiteljskega profesorja v Mariboru in vzornarodnjaka, prav dobro znano. Ta mož je torej iz narodnega ali kateregakoli sovražstva, namenoma napačno informiral znanega celjskega državnega poslanca, višjesodnega svetnika Markhla. Kadar se ta človek spravi v državno zboru do tega, da govori, takrat moremo vedno v naprej z gotovostjo računati s tem, da bo nas Slovence, vse ali pa posamične, prav nesramno denunciral, potem pa se skrije za svojo poslansko imuniteto, kadar se dožene, da je — namenoma resnico potvrdil. Spominja-

nalnih nasprotnikov. Cesar se oni boje, to je pač naša korist. Dr. J. Glonar je napisal v »Slovanu« (1917, št. 10—12) ese o Davorinu Trstenjaku, ki nam dobro razsvetljuje zlasti prvo polovico Trstenjakovega življenja. Tu citamo, kako so se Nemci (okoli 1. 1844) bali, da bi ilirsko narodno gibanje ne zaseglo v slovenske dežele, ter so iz strahu pred ilirizmom priznavali ali dali Slovincem nekaj narodnih mrvic, samo da bi se ne utopili — v ilirizmu.

Nasemu književnemu jugu ponosno pristojevalo tudi izvrstno od gospe Zofke Kveder — Demetrevičeve urejano žensko revijo: »Ženski svet.« V marčevski številki tega mesečnika razpravlja urednica o pomenu stoletnice Petra Preradovića, katerega popularna krilatica »Zora puca, bit će dana« obeta baš danes tako krasno izpolniti. »Njegov spomendan naj nas utrdi v naši vdanosti, naši ljubavi do našega troimenskega naroda, da nas okrepi v borbi in nam ojači vero v našo silo in našo bodočnost. Da danes živi med nami, njegovo srce bi bilo z nami za ujedinenje Jugoslovancev, njegova duša bi pevala pesni, ki bi nas hrabrile k vztrajnosti, k boju, k delu za naš ideal in naš spas: narodno ujedinjenje. V številnih člankih bodri »Ženski svet« Jugoslovansko žensstvo k smotnemu in vsestranskemu delu za narodno bodočnost prepričan, da »Jugoslovanska žena je naša vera, naše upanje in naša ljubezen«.

Mesečnik »Z. S.« stane 20 K za leto. Naroča se v Zagrebu, Pantovčak 1/A.

mo le na polemiko, ki jo je imel s posl. dr. Verstovškom, kateri mu je očital, da je bil posredno v zvezi z aretacijami odličnih Slovencev po Slovenskem Stajerju. Takrat se je mož v »Tagesspost« nekaj razkorčal, a obmolnil, ko mu je dr. Verstovšek očitavanja z dokazi podprl. In nemški časnikarski gozd je molčal in dr. Verstovškovega odgovora, oziroma dokazov ni hotel objaviti. Blamaža posl. Markhla, njegovo denuncijantstvo, je torej dobilo pečat javnosti.

Posl. Markhl je višjesodni svetnik, torej jurist, ali z drugimi besedami: oseba, ki mora vedeti, kaj govori in ki je že po svojem visokem uradnem značaju v polnem obsegu odgovorna za vsako svoje dejanje. Ker posl. Markhl vedno zahteva za svoje besede in dejanja, da se jih smatra resnim, tudi ne velja event. izgovor, da je bil napačno informiran, mistificiran. Zlasti v tem zadnjem slučaju ne. Torej: moral je vedeti, kako stvar stoji. Kljub temu pa se je iz nacionalnega sovražstva postavil na stališče, ki stvarni dogodek popolnoma potvarja in zlo, ki ga je s tem ustvaril, je tako ogromno, da se nikdar in z ničemer več ne da ublažiti, kaj šele — popraviti...

Mariborski Nemci »slučaj drja Pivka« z veliko naslado in najpopolnejšo nemško - nacionalno umetnostjo spravljajo v narodno - politični boj. Ne dolgo temu je protestiral ravnatelj tukajšnjega ženskega učiteljskega »zavoda žaleči trditvi«, da je bil dr. Pivko učitelj tudi na tem zavodu. Šlo je za navadno tiskovno pomoč v »Marburger Zeitg.«. Nehote se mora vsak pošten človek vprašati: Kaj bodo sedaj storili ti breznačajneži, sedaj, ko je doznano po vojaški oblasti, da je trditvev o dr. Pivkovi predaji — infamija? Molčali bodo, kot molče po vsakem slučaju, ki dokaže nesramno lažnivost ene ali druge nihove trditve. Saj to je zanje že od nekdaj tihično in — za njih nemško - nacionalno »kulturo«...

Z Goriškega.

13. marca.

Naši Brici pri namestniku. Tudi naši Brici so šli k namestniku in slisali so polno obilju. Povedali so, da se morajo preživljati s 127 grami živeža na dan. Iz razgovora se je videlo, da je namestnik podoben o briskih razmerah. Obiljuj bi pomoč pri tem pa prav umestno pokazal na osebo, ki bi tudi morala skrbeti za Brice. Svetovall jim je, naj se obrnejo v slučaju potrebe do deželnega glavarja, ker bi on v mnogih slučajih lahko odpomagal brisakim potrebam. Brisaki deputacija je povedala dosti jasno, da so bili deželni glavarju pri volitvah slovenski brisaki glasovi prav dobrodošli in so mu pomagali navzgor, toda on ne skrbi za Brda, on skrbi samo za Furlane. Tržaški namestnik je na to ukazal, upoštevajoč težke briske razmere, naj se nekaže najpotrebnejšim brisakim občanom najnujnejše potrebne živež. Obiljuj bi namestnik tudi, da pride v Brda in si ogleda onustošene kraje. Vlada se je glede begunske podpore nekoliko udala in priznala pravico do podpore vsaj od onega dne, ko so naše čete osvobodile Brda italijanskega suženstva.

Kako je v Gradišču ob Soči, priveduše tamošnji občinski gerent Antonio Piccinini v svojem naznanilu beguncom: Klub vladnim predpisom prihajajo pogostoma begunci domov z legitimacijo, veljavno za par dni, ali z namenom, da ostanejo v Gradišču. Vsi oni, ki nimajo rednega dovoljenja za stalno bivanje v občini, bodo morali oditi nazaj, ko potečejo dnevi njihovega dovoljenja. Kdor pride sem za par dni, mora prinesiti s seboj živeža za te dni, kajti občina ne more dati ničesar. Edina gostilna more dati malo mesa brez prikuhe, brez kruha. Samo kmetovalci in delavke, perice, dobijo takol posla.

Kaj je v vojnokreditnim zavodom? Poslovati se vedno ni začel. Kaj čaka? Slušajo se sicer same nevskečne vesti o tem zavodu, ali na vsak način se moramo mi okoristiti žniti in vse nevskečnosti odstraniti. To ni kar tako, da bi ta zavod služil morda v prvi vrsti Tirolski in popravil korške porušene vasi. Primorci pa zane-marjal glede nas in pospeševali glede Nemcev. Zavod mora služiti vsem poškodovancem jednako in vsem pomagati. Največ poškodovancev po vojni pa je slovenske narodnosti. Sumljivo je to, da se Faidutti ne ne potegujejo za to, da bi se ta zavod premestil v Primorje, kamor edino tiče in kamor se ga je zahtevalo tudi v sebi sovsesta za obnovo Goriške. Samo da ni tu vmes zonet kaka zveza med Faiduttiem in Nemci: da se niso morda dogovorili tako, da Faidutti ne bodo delali ovir glede namestitve zavoda v Celovcu, za to pa dobilo v cenzorski kolegiji za Goriško - Gradišče večino. Naši poslanci, naši župani naši odbori, vsi so dolžni zahtevati, da se zavod postavi na tako podlago, da bo res koristil obnavljanju Primorja. V to svrhu moramo imeti v njem tudi svoje uradništvo. Država je dolžna, dati nam svojo pomoč, zato pa zavoda ne smemo kar tako suščati iz rok, da bi toliko lažje služil nemškimi kolonizacijskim nakam, marveč pritegniti ga moramo k sebi, da bo služil svojem pravemu namenu. Kar bo naše lastne in bratske pomoči, ne sme biti obremenjena radi opuščanja pomoči s strani državnega zavoda.

Ako bi bil naš deželni glavar v opoziciji. Deželni glavar dr. Faidutti in njegov oporoda dr. Bugatta hodita z vlado čez drn in strn. Bugatta je politični uradnik in veled svojega poslančevanja hitro avanzira. Dr. Faidutti misli menda, da bo najbolje služiti sebi in Furlanom, ako hodi leno z vlado, če toliko bolj, ako so družni italijanski poslanci v opoziciji. Pred vojno se

mu je tako postopanje res dobro izplačevalo, ali časi so se izpremenili in sedaj utegne njegovo hrtičenje škodovati vsaj deželi. On bi moral vedeti, da ni samo furlanski poslanec, ampak da je tudi deželni glavar dežele, ki je po ogromni večini slovenska. In goriški Slovenci moramo biti proti vladi, ker ravna z nami mačehovski. Oba naša državna poslanca sta v opoziciji, tudi poslanec Gorice je v opoziciji, ali deželni glavar pa se trdno drži krila vlade. Nam se zdi da so že tu znaki, ki jasno pričajo, kako škodljivo je skupno korakanje dr. Faiduttia in dr. Bugatta z Nemci tudi za Furlanijo, katero edino imate pred očmi v svojih stremiljih. Nemci imajo svoje veselje nad njima in sodijo, da utegneta Furlanijo bitimnočna oporonaemštvu, kise hoče razpasti po Primorju. Res, lepo bodočnost pripravljata svojim Furlanom. Mi vemo in čutimo, da Faiduttijevo političarstvo in jugolustvo škoduje deželi. Ako bi bil v opoziciji, bi lahko v resnici kaj veljal in koristil deželi.

Varstva nikjer nobenega. Kaj pa naj sli kmet, ko ni hikiar nobenega varstva, ko vlada v deželi anarhija. Če se je kje kaj posadilo, če je kmet začel delati na polju, pa ni varen, da bo drugo jutro še kaj dobil, kar je prejšnji dan položil v zemljo. In ako kaka stvar požene, kar izgine. Kdo pa bo kmetoval ob takih razmerah? Saj je nemogoče. Zahtevamo, da se vendar kaj ukrene in dá potrebno varstvo po vaseh. Seveda, lakota je huda. Saj vemo, da se je pripetil strašen slučaj, da so rezali kose z mrhovine, ki je ležala na polju nar masev, predno so jo zagrebali. Sadija ne bo, grozdiča ne bo, nobenega pridelka ne bo, ako ne bo zadostnega varstva.

Deželni gospodarski svet. Včeraj se je ustanovil v Gorici pod predsedstvom deželnega glavarja deželni gospodarski svet s sedežem v Šolski ulici št. 3. Ustanoviti se ima deželni gospodarski urad, kateremu bo poverjena naloga deželne aprovizacije.

Goriške mestne šole se otvorijo. Cuiemo, da se otvorijo mestne šole v Gorici začetkom aprila.

Ajševica. Komel Valentin, zastopnik osemnaestega mestnega okraja na Ajševici v Gorici, daje svojim občanom na znanje sledeče: Kdor se hoče vrniti domov, naj se obrne na goriški magistrat za potno dovoljenje. Naznani naj natančen naslov družine, kjer sedaj biva, koliko članov ima družina in kakšen poklic ima gospodar, ali je posestnik, rokodelec, obrtnik ali trgovec. Nadalje mora navesti natančen naslov iz Gorice. Oni, ki rabi semena, naj mi naznani vrsto in množino. Tudi 4000 sadnih dreves imam na razpolago. Naznani naj se mi vrsta in število. Kdor hoče vložiti pri meni prošnjo za delavski dopust za vpoklicanec, naj naznani natančen svoj naslov od doma, stan in koliko zemlje ima. Kdaj je bil rojen, potrjen k vojakom in kje se sedaj nahaja.

Dopis slovenskega begunskega konzula iz Kralup.

Dne 15. februarja smo objavili dopis našega praškega korespondenta, ki je obiskal slovenske begunce v Kralupih na Češkem. V dopisu je bilo povedano, s kakšno bratsko ljubeznijo so se zavzeli za naše ljudi tamkajšnji postojanečelnik g. Bogomil Krejčí, ki je postal pravi konzul tamkajšnje naše begunske kolonije. G. Krejčí se je v najkrajšem času pričel slovenskemu jeziku, da more z našimi ljudmi po domače občeavati. V žalostni zgodovini naših pregnancev bo s črkami hvalečnosti zapisano njegovo ime.

G. Krejčí se je na naš članek oglašil tudi sam. Poslal nam je pismo, ki ga kot zanimiv in duhovit dokaz njegove skrbi za naše pregnance objavljamo in sicer v originalnem besedilu, kakor ga je napisal g. Krejčí — ki se je moral slovenščine učiti iz Vymazala in v občeavanju s priprostim slovenskim ljudstvom. Pismo se glasi:

Castito uredništvo! — Sem vam zelo hvaležen, da ste poslali svojega poročevalca iz Praze v Kralupe, da vam je nekaj napisal o slovenskih beguncih na Češkem. Tako sta se spoznala preko Ljubljane dva Čeha in dva od tega časa dobra prijatelja in jaz dobivam od tega časa »Slovenski Narod«. Zelo sem hvaležen. Radi beguncev sem se naučil slovensko. Vaš dopisnik me je označil za konzula slov. beguncev. Prvič, ko se nisimo še dobro poznali, sem čul dostikrat: »Glej, France, pri koldvoru je eden človek, mora biti hvišno Slovenec, zna dobro slovenski.« Ta čas sem znal komaj nagovoriti Slovence, in če je meni hitro odgovoril, nisem razumel nič. Ta čas sem se učil iz Vymazalove knjižice: Dedek sedi pred hišo z velikim kosom kruha v roki...! Kako žalostno za slovenskega begunca, da tisti stavek ni resničen. Verujem, da naši begunci so bili veseli, ko so čuli v tujini svojo leno domačo govorico. Danes vsi otroci in mladi ljudi znajo češki in tudi vsaka stara »babica« se trudi: Nimamo »barambolke«, »ri nas rečemo krompir. Ako so prišli naši begunci h glavarstvu niso pozabili omeniti, da je tisto in tisto rekel gospod Krejčí, in ko srečam gospoda glavarja se mi že od daleč smeja: »Ah, gospod Krejčí.« Gospod Marušič (kako se kliče po domače, nisem vprašal, in tako ne boste ga našli, ker živi tukaj najmanj 25 Marušičev, in meni gre težko spoznati, katerega Marušiča je ta ali ta otrok) mi je dal končno primek »Zagrejšek« in tako mi piše tudi od Piave. Iz začetka, ko sem se učil slovensko, se mi je zgodil marsikateri smešni dogodek. Ko sem začel z Legovo knjigo, sem smatral za izključeno, da se bom naučil slovenski: vsaka beseda se drugače piše in drugače izgovori (n. pr. mavrica — maurica, veriverica — l'eurica itd.) in ta naglas je ta najhujša stvar. Vi, gospa Devetak, ki ste najbolj izobražena, ne rabite tisti strašanskih besed, kakor žaki, kišta, špaga, kambra, ampak naše lepe: vreča, zaboj, vrveca, soba, povejte mi, kako se naglasja v slovensčini? Kaj je tisto? Sem videl, da gre hudo! No vendar nisem obupal. Povem: Vsaka beseda ima svoj naglas. Mi imamo naglas povsod na prvem zlogu, paite: »Veliká hálupe« pri vas je

drugače: »Velika hiša«. »Je res, gospod, mi drugi smo imeli veliko hišo: širi sobe, vse čisto in lepo narato.« In črti ure je slikala vse, kar so imeli pri domu. Ako je prišel na obisk g. dekan Rojce, sem mu poročala, da imamo enega divjaka III. razreda. Ta se je glasno smejal, in od tega časa sem si dobro zapomnil tisto neslavljansko besedo »divjak«. In tako je šlo naprej in danes marsikateri begunec poreče: »Gospod, govorite bolj ko mi.« Zadovoljen sem, da sem se navadil slovenski — da sem mogel storiti kaj dobrega v korist, svojim dobrih in trpečim bratom Slovencem, katerih ne bodem nikdar pozabil. — »Saj smo Slovenci!« Potožiti moram, da odkar je bil odpoklican g. dekan Ivan Rojce, nismo videli nobenega zastopnika slovenskih beguncev. Če se ne motim, mislim, da sta bila naznanjena dva visoka uradnika, ki sta imela zaslusiti uboge pregnance in jim pomagati. Do zdaj ni bilo pri nas nobenega. Morda pridejo po vojski. Po sem bil s g. Mra. Deluganom kot zastopnikom laških beguncev (95 oseb) zelo zadovoljen — ampak 350 slovenskih beguncev brez zastopnika, to je žaljivo. Kar se tiče naredb za begunce, moram reči, da če so begunci trpeli, so krivi izvrševalci tistih predpisov. Prehrana je večinoma nezadostna. Ljudje hirajo, in če traja vojna še dve leti, bodo se vrnilo le nekoliko »zadnjih Mohikanov« domov. Čudno je s, da ni izbruhnila med begunci bolezen, katere se ubranjujejo begunci le s svojo čistostjo. Naši begunci so nepotrpežljivi pričakovali časa, ko se bodo mogli vrniti v svojo ljubljeno deželo, ampak danes no zadnjih poročil v časniki vsaki begunec pričakuje s strahom tisto uro. Prosim vas, kaj je to ako kak župan stavi v častnik: »Bratje, vrnite se domov, in če se preskrbite za 3 mesece z življenjem, se nimate bati ničesar.« Mi pa nismo preskrbljeni nikoli za 3 dni, in potle, če človek bere takšno vabilo, nima veselja, da se vrne domov. Dostikrat sem jih opozarjal, da ni še tako hudo in mislim, da največja naloga čaka še vas in če jim boste zadostno pomagali, kadar se vrnejo domov, potlej bodo se tudi naši ljubi begunci veselili Družene Jugoslavije. — Z edličinim spoštovanjem

Bogomil Krejči, revident bušt. žel.

Dodatna pogodba k avstro-ruski in avstro-ukrajinski mirovni pogodbi v Brestu Litovskem.

Danes 16. marca je bila objavljena dodatna pogodba k avstro-ogrsko-ruski mirovni pogodbi v Brestu Litovskem. Gre za obnovitev javnih in zasebnopravnih odnosov, za izmenjavo vojnih vjetnikov in civilnih internirancev, za vračanje amnestije ter trgovskih ladij, ki so prišle v oblast sovražnika.

Člen 1. obravnava škodo, prizadejano diplomatskim in konzularnim uradnikom ter veleposlaniškim in konzularnim poslopijem.

Člen 2. obravnava povračilo pokojnin in preskrbnih pripadnikov druge države v okupiranih pokrajinah.

Člen 3. določa, da stopijo pred vojno napovedjo veljavne pogodbe in dogovori z ratifikacijo mirovne pogodbe zopet v veljavo, pač pa more vsaka stranka tekom 6 mesecev povedati, če se ji zdi kakšna pogodba ali kak del pogodbe neprimeren in kako želi izpremembo.

Člen 4. ureja obnovitev privatnih pravic. Razmerje med dolžniki in upniki, kakoršno je obstajalo pred vojno, zopet oživi. Kdor je bil vsled vojne oviran pravočasno plačati, ni obvezan k odškodnini. Obe državi priznata drugostranske zveze za varstvo upnikov. Posebne pogodbe se bodo sklenile glede prometa z vrednostnimi papirji, glede državnih obveznosti in obračunavanja železnih, poštinih in brezovjanih uprav. Obnove se obrtno varstvene pravice, koncesije, privilegiji itd.

Člen 5. določa, da naj se povrne škoda, storjena obojestranskim državljanom ravno z ozirom na obrtne in avtorske pravice, koncesije in privilegije zunaj ožjega vojnega ozemlja, kakor tudi za nasilje proti takim osebam zunaj vojnega ozemlja in proti škodi, ki so jo dosegli na svojem zdravju ali premoženju. Sestavi naj se v to svrhu posebna komisija ter bosta oba dela naprosila predsednika švicarskega zveznega sveta, da imenuje nevtralne zastopnike pri teh komisijah. Denarne vsote, ki jih bodo te komisije določile, se morajo plačati tekom enega meseca.

Člen 6. obravnava izmenjavo vojnih vjetnikov in kolikor nočejo ostati v državi, kjer se nahajajo, ali odpotovati v kakšno drugo državo. Rusija mora priznati na svojem ozemlju avstro-ogrsko skrbstvene komisije.

Člen 7. obravnava čim najhitreje in brezplačno odposlanje interniranih in zavlčenih civilnih oseb, v kolikor nočejo ostati v državi ali oditi v kakšno drugo deželo. Tudi naj bi se smele osebe, ki so pred vojno živele v drugi državi, zopet vrniti. Povratek se sme zabraniti le iz vzrokov notranje ali zunanje varnosti.

Člen 8. obsega določila o oskrbi za vojaške grobove.

Člen 9. priznava državljanom nasprotne države 10letni opcijski rok po ratifikaciji mirovne pogodbe vrniti se v rodno državo, ter ureja tudi odškodnine takim osebam.

Člen 10. določa amnestijo za vse vojne vjetnike in internirance, ali zavlčene osebe glede sodnijsko ali disciplinarno kaznivih dejanj. Vojni vjetniki, ki so zaprti radi veleizdaje, izdajstva, umora, ropu, roparskega izsiljevanja, požiga, ali npravnih zločinov, se smejo zadržati tako dolgo, da odsele svojo kazen. Pričeta kazenska postopanja se ustavijo. Kazni, razen v zgoraj omenjenih slučajih, se odpuste.

Člen 11. obravnava postopanje s trgovskimi ladjami. Trgovske ladje se morajo vrniti ter je treba plačati odškodnino za čas porabe. Če ladij ni več, je treba plačati njih vrednost. Tudi tu so mišljena razsodišča z nevtralnimi (švicarskimi) prisodniki.

DODATNA POGODBA Z UKRAJINO. Podobno pogodbo, kakor z Rusijo za ureditev in obnovitev javnih in privatno-pravnih odnosov ter drugih tozadevnih vprašanj, je sklenila vlada tudi z ukrajinsko ljudsko republiko. V poglavitem se vjemajo členi te pogodbe popolnoma s členi pogodbe, sklenjene s Rusijo, samo

nekateri roki so deloma skrajšani, deloma pa podaljšani. Tudi ta dodatna pogodba računa z razsodišči, katerim naj se pritegnejo nevtralni švicarski razsodniki.

Ljeningo prihodnosti Rusije.

Bern, 15. marca. (Kor. urad.) Petrogradski poročevalec »Daily Mail« poroča 6. t. m.: Ljeningo je izjavil, da je za Rusijo mir za enkrat neobhodno potreben. Če bo vsesovski sovjet mir ratificiral, bo to storil le z ozirom na to, da je mir potreben in da se postavi nova vojska za novo vojno. Samo en glas gre po vsej deželi, da je kar nainuinejšo potrebno preustroiti obrambo. Za to je treba najprej sprijeti s pota staro armado ter postaviti novo prostovoljsko vojsko, v kateri vsakdo, za kaj se bojuje. Treba je nadalje tudi organizirati transportno in prehranjevalno službo. Sedaj se vrši demobilizacija stare armade, kar zmedo v železniškem prometu le povečuje. O kmetiskem gospodarstvu ni sluha, ker menika zelo primitivnejšega orodja. Kar je videti o početkih Rdeče armade, napravila dober vtisk. Zelo depimirajoče vplivajo vesti o nemškem prodiranju v Ukraino, ker izgubila s tem Velika Rusija zadnje upanje na žito. Če se uresniči bojazen pred japonskim prodiranjem v Sibirijo, bi začelo primikanosti tudi mesa in potem bi bila pač neizogibna in neozdravljiva narodna katastrofa.

Amerika in Rusija.

London, 14. marca. (Kor. urad.) Reuter »Morning Post« poroča iz Washingtona z dne 12. t. m., da se Wilsonova poslanica ruskomu narodu razlaga tako, da Wilson ni voljan skleniti z Nemčijo kompromis na račun Rusije. Predsednik bi to smatral za opustitev svojih načel in je baje odločen, da se ne spušta na mirovne pogoje, ki ne odgovarjajo namenom, s katerimi so Zedinjene države vstopile v vojno.

Na Finskem.

Berolin, 15. marca. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Rdeča armada na Finskem se dan na dan ojačuje. Rusija jo podpira z materialom. Nenestano prihajajo čete z orožjem in municijo za Rdečo gardo.

Berolin, 14. marca. (Kor. urad.) Ker se domneva, da se bo mirovna pogodba s Finsko potrdila in so se obnovili diplomatski stiki, se je v Berlinu ustanovilo finsko poslaništvo, ki je že pričelo delovati.

PRODIRANJE V UKRAJINI.

Berolin, 15. marca. Listi poročajo iz Kijeva: Nemške in avstro-ogrsko čete prodirajo v dveh skupinah proti Harkovu in Kišinevu. Maksimalistične tople in Rdeče garde beže proti vzhodu. Radi blizu stoječi listi poročajo, da se bodo operacije nemških in avstro-ogrskih čet šele končale, ko bo Harkov zaseden in ko bo zavarovana obal Črnega morja.

Budimpešta, 15. marca. Poročevalec »Az Uizaz« je imel razgovor s predsednikom ukrajinske mirovne delegacije glede entitnih vesti, da obstoja taina dodatna pogodba med Avstro-ogrsko in Ukraino. Ta vest ni resnična. Ni res, da se je Ukrajina odpovedala vsakemu vplivu na Besarabijo, ker ima na njej velik interes. Tudi ni res, da se Ukrajina ne sme vmešavati v notranje zadeve monarhije, saj stoji na stališču samoodločbe narodov in delegacija ni dala ene izjave, ker ji je usoda ukrajinskih bratov zelo pri srcu. Pred vsem zahtevajo ukrajinski šolo. Kar se tiče razdelitve Galicije, je to ena glavnih zahtev Ukrajine, ki jo je izrekla tudi v Brestu Litovskem.

Kuronska se priklapi Pruski.

Berolin, 15. marca. »Lokalanzeiger« poroča, da bo nemški državni kancler danes sprejel odposlanstvo kuronskega deželnega zbora, ki ima naročilo, da predloži nemški vladi znani sklep kuronskega deželnega sveta glede personalne unije s Prusko.

Mirovna pogajanja z Romunsko.

Dunaj, 15. marca. Romunski posredovalec Argentinianu se je vrnil iz Jasvja v Bukarešto. Razgovori so se večeraj ponovno zopet pričeli.

Dunaj, 15. marca. Trgovinski minister baron Wieser odpušča danes v Bukarešto, kamor pride tudi ogrski trgovski minister Sztrenvi.

Berolin, 15. marca. (Kor. urad.) Komisija pogajanja z Romunsko so potekla, kakor se poroča, usodno. Glavna pogajanja se bodo zopet pričela.

Bukarešta, 15. marca. Mirovna pogajanja v Bukarešti se vrše v francoskem jeziku. Zastopniki stanovali v gradu Votrocenti, ki ga straziho nemški vojniki. Od entente Romunski dobavljajo artilerijsko opremo v vrednosti 2 milijard lejev, se smatra za izgubljeno.

Budimpešta, 15. marca. Iz Bukarešte poročajo: Tu krožijo vesti, glasom katerih je izbruhnila v Jasvju vstaja. S pomočjo Nemcev je baje kralj zbežal preko Sedmograške v Švico.

Koncesija Poljakom.

Dopolnilo mirovne pogodbe z Ukraino.

Dunaj, 15. marca. (Kor. urad.) Da se izogne nesporazumljenju glede interpretacije točke 2. člena II. dne 9. februarja 1918 v Brestu Litovskem med Nemčijo, Avstro-ogrsko, Bolgarsko in Turčijo z Ukraino sklenjene mirovne pogodbe, se konstatira, da tam določena mešana komisija pri določitvi meje ni vezana na kraje Bilgoraj - Szecebrzyn - Krasnostav - Pugasov - Radin. Mezierec - Sarnaki, marevec da ima na podlagi člena II. točke 2 te mirovne pogodbe pravico preložitvi mejo po etnografskih in etnografskih mejah proti vzhodu. Ta mešana komisija se bo sestavila iz zastopnikov pogodbo sklepajočih strank in iz zastopnikov Poljske ter bo vsaka stranka poslala enako število delegatov v komisijo. Stranke

bodo sporazumno določile, kateri čas so komisija sestane.

Švedska in Nizozemska novi žrtvi entente?

Bern, 15. marca. O angleškem plovstvu piše Arhibald Hurd, da je Anglija izgubila lani 4½ milijonov ton ladij. Zgradila je ladij za 1½ milijona ton. Tudi letos razmere pri gradbah niso boljše. Zedinjene države ne morejo takoj pomagati, živilske racije pa se tudi ne dajo več zmanjšati. Glede gradbe ladij je opažati vznemirjenje. Če tudi podmorskih čolnov ni več tako čutiti, če tudi jih Angleži vedno več potaplja, dela vendar javnosti največjo skrb dejstvo, da je gradba novih ladij popolnoma odpovedala. Gre sedaj za pravilno razdelitev ladijske prostornine, tako da se najbolj potrebne zavezniku najprej pomagajo. Tozadnja konferenca v Londonu pa je spoznala, da je v prvi vrsti treba graditi nove ladje, ker je gradba tovornih ladij zaostala za nameravano množino. Pač pa je bila sklenjena med Zedinjenimi državami in Švedsko pogodba, ki deloma nadomešča izpadek Nadalje hočejo stiski od pomoči z nizozemskimi ladjami. Nizozemska se je sicer do sedaj obotavljala ratificirati tozadevno pogodbo zaradi groženj Nemčije, ententa pa je šla preko tega, ker uporablja Nemčija nizozemske ladje in čolne na Renu. Baje se je izkazala potreba ustanoviti posebno angleško ministrstvo za trgovsko plovstvo.

New York, 14. marca. (Kor. urad.) »Associated Press« poroča iz Washingtona: Zedinjene države in Anglija sta Nizozemski definitivno sporočili, da bosta vzel za zaveznike v uporabo nene ladje, če Nizozemska do 15. marca ne sprejme tozadevnih zahtev.

Kodani, 15. marca. V diplomatskih krogih imajo vtisk, da bo Nizozemska odklonila ententno zahtevo, da se nizozemske ladje ne smejo voziti v zapornem okolišču.

Zeneva, 15. marca. »Daily Mail« poroča, da je Anglija sklenila iste korake, ki jih je sklenila proti Nizozemski, še proti neki drugi nevtralnici državi, ker noče pristopiti, da bi nevtralnica zavlekla konec vojne.

Haag, 15. marca. V soboto se sestane nizozemski kronski svet, ki bo najbrže odločil o prenehanju ladij. Zdi se, da se bo skušala vlada nogažati.

Berolin, 15. marca. Kakor proti Nizozemski, tako hoče ententa nastopiti tudi proti Švedski. Švedska vlada je zahtevala od velikih družb, da naj prepušče zopet 400.000 ton švedskih ladij ententi, sicer mora te ladje rekvirirati.

Berolin, 15. marca. »Lokalanzeiger« piše: Ententa ve, da se Nizozemska niti gospodarsko, niti vojaško ni zavarovala proti pritisku entente.

Čile na strani entente.

Rotterdam, 15. marca. »Agenzia Americana« poroča: Pri zborniških in senatnih volitvah v Čili je zmagala ententi prijazna večina proti Nemcem prijazni manjšini. Predsednik sicer ni sprejel demisie Nemcem prijaznih članov, njih odstop pa je neizogiben. Čile se bo v kratkem pridružil Zedinjenim državam.

Dogodki na bojiščih.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. marca. (Korespond. urad.) Ničesar novega. — Šef gen. štaba.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berolin, 15. marca. (Kor. urad.) Zapadna bojišča. Skupina gim. Ruprecht. Čez dan slabotno artilerijsko delovanje se je v malo odsekih pod noč ojačilo. Čez noč je artilerijsko delovanje v zvezi z lastnimi in sovražnimi izvidnimi sunki včasih oživel. — Skupina nemškega prestolonaslednika. Iznova smo opazovali na katedrali v Reimsu znake z malimi reflektori. Silen uničevalen ogenj je ležal od opoldneva na naših pozicijah severno in severovzhodno od Prosnesa. Močni francoski oddelki, ki so izvršili zvečer na široki fronti sunek, so se mogli ustaliti samo zapadno od ceste Thuisy Nauroy v naših prednjih larkih. V ostalem smo jih v bližinskem ognju vrgli nazaj. Na vzhodnem bregu reke Moz je ostalo čez dan letalsko delovanje stopnjevano.

Vzhodno bojišče. V večkratnih bojih smo razpršili sovražne čete, ki so ogrožale v Ukraini iz Gomela v Bahmač vođeče železnice. Zasedli smo Bahmač.

Z ostalih bojišč ničesar novega. — v. Ludendorff.

PRED OFENZIVO NA ZAPADU.

Curih, 15. marca. Po poročilih iz Londona in Pariza je spoznati, da je pričakovana nemška ofenziva izzvala mrzlično vznemirjenje. Francoski vojaški krogi so mnenja, da je smatrati Toul in Reims za glavna cilja Nemcev, dočim pričakujejo Angleži glavni udarec proti Armentieresu. »Havas« poroča iz Londona, da so tam mnenja, da se bo nemška ofenziva obrnila v poglavitnem proti Angliji. Nemci bodo poskusili priti do obali Kanala. V tem slučaju bi imelo tudi angleško brodogradno vlogo.

Z ITALIJANSKE FRONTE.

Vpoklic letnika 1900. Italijansko vojno ministrstvo razglasa, da imajo pripadniki letnika 1900 vseh treh kategorij dne 20. marca nastopiti svojo vojaško službo.

Papežev nasvet glede metanja bomb. »Corriere d'Italia« poroča, da namerava papež voljočemu se državam nasvetovati sporazum, po katerem se smejo metati v bodoče bombe iz letal izključno samo na kraje vojaške vrednosti, ki so zadosti oddaljeni od stanovalj civilnega prebivalstva.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

14. marca. Severo - zapadno Bezece so bili sovražni oddelki, ki so prišli po dolini Conci, da bi zajeli našo patruljo, poginani v beg. Ob potoku Posini ni napravila močna sovražna razstreljena mina našim pozicijam nikake škode. Pri Laghi v Posini je izzvala naša patrulja življen alarm v sovražnih črtah in se je vrnila brez škode v svoje pozicije. Ob gorenjem toku potoka Ornio je druga patrulja vjela dve sovražni patrulji v zasedi. Naše baterije so razkropile vojake in mostovo v asiški kotlini in kolone v Brenti in Serenski dolini. Sovražna artilerija je delovala od časa do časa v gorenjem Veltinu in ob srednji Plavi. Zadel je v Casanu bolnišnico z daleč vidnimi insignijami Rdečega križa opremljeno.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 14. marca.

Predsednik dr. Bogdan Medaković je otvoril ob 12. sejo ter sporočil, da je čestitil v imenu sabora k rojstvu nadvojvode. Podban dr. Vinko Krišković je naznanil, da je prišel v Zagreb v prvi razred vojnih podpor, kakor Budimpešta, Reka in Požun. Vršilo se je tretje branje predloge o izrednih vojnih podporah deželnim nastavljenicem. Predloga je bila sprejeta.

Poslanec dr. Zivko Petričič iz Starčevićanske stranke je vprašal, ali se je izvršila konfiskacija onega dela komunikacije o zagrebški konferenci z dne 2. in 3. marca, ki pravi, da zborovalci zahtevajo svojo narodno, neodvisno, na demokratični podlagi ustanovljeno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, z vednostjo in odobravanjem bana. Govornik zahteva, da ban takoj prekliče to konfiskacijo. Ob 12. uri in 40 minut je bila seja zaključena. Prihodnja seja 15. marca.

Zagreb, 15. marca.

V današnji seji je vložil poslanec Ivan Kovačević (Starčevićanska stranka) sledečo interpelacijo: Ali je ban pripravljen, povedati saboru, zakaj je vlada prepovedala glavni del Preradovićeve proslave? Ali je ban pripravljen to prepoved takoj preključiti? Interpelant očita vladi, da je slavnost prepovedala iz strahu pred Madžari. (Tako je!) Preradović je bil cesarski general in je smel proslavljati idejo ujedinjenja. Danes tega pesnika ne smemo slaviti, ker Madžari in Nemci ne puste. To je kulturni škandal in sramota za hrvatsko vlado, ki pravi, da je narodna in demokratična. (Živahno pritrdjevanje.) — V veliki zadregi je podban Krišković izjavil, da ni res, da bi bila vlada proslavo prepovedala. (Poslanec Hrvoj: V kolikor so dovolili Madžari!) Če je črtala nekatere točke slavnostnega programa, je to storila s posebnim ozirom na obstoječe razmere. Vlada je morala preprečiti manifestacije pod milim nebom, ki ne odgovarjajo njenim »velikim ciljem«. (Živahni medklci.) Treba je bilo preprečiti, da gotovi elementi izrabijo priliko za politične manifestacije. Vlada je zato črtala točke programa, da onemogoči vsako motenje proslave in pa narodno škodo, ki bi mogla iz tega motenja nastati! (Živahni medklci.)

Politične vesti.

Interesanten dopis od visoke cerkvene strani iz Ljubljane priobčuje dunajska »Reichspost«, ki je nedavno očitala škofu Jelčiču, da se ogreva za nepatriotična jugoslovanska stremjenja poslanca Korošca. Dopis brani deklaracijsko politiko kot patriotično in navaja zato razne dokaze. Zanimivo je, s kako energijo odklanja dopis liberalne slovenske voditelje, češ to so močje, ki so popolnoma izolirani in nimajo pristašev...

Cenzura na delu. Z Dunaja nam poročajo 15. t. m.: Vlada je prepovedala objavo sledečih interpelacij: poslanca Gostinčarja o letalskem napadu na Idrijo in o razdelitvi žita iz Ukrajine; poslanca dr. Laginje o prehrani južnih dežel in poslanca dr. Korošca o bedi v Dalmaciji.

Skupna manifestacija češke, jugoslovanske in poljske mladine za samoodločbo. V meščanski besedi v Pragi se je vršila skupščina mlade češke inteligence za pravico samoodločbe naroda. V predsedstvo konference sta bila izvoljena tudi po dva zastopnika jugoslovanske in poljske mladine. Sploh je bilo navzočih mnogo Jugoslovancev in Poljakov. Po pozdravu predsednika je govoril dr. Veverka, ki je razložil odnose med Čehi, Jugoslovani in Poljaki, nakar je govoril zastopnik jugoslovanske mladine ter zastopnik Poljakov. Zadnji je izjavil, da se poljski narod ne strinja z nastopom svojih reprezentantov na Dunaju ter da zahteva svoje popolno ujedinenje in osvoboditev od Gdanska do Vilne. Cenzura je, kakor navadno, zaplenila govore jugoslovanskih zastopnikov in resolucijo, ki je bila sprejeta.

Prepoved Preradovićeve slavnosti v Zagrebu. Dopisnik nam poroča iz Zagreba: Prepoved Preradovićeve slavnosti je vzbudila v Zagrebu mnogo razburjenja in ogorčenja. Vlada si je izbrala za to prepoved posebno taktiko. Ona proslave kot take ni v celoti prepovedala, temveč policija je le iz programa proslave črtala toliko točk, da ni ostalo skoraj nič. Zabranila je vprizoričev Preradovićeve drame »Kraljevič Marko« v gledališču, prepovedala je slavnostni sprejod, govore pri spome-

niku itd., tako, da je na ta način prisilila slavnostni odbor, da je celo proslavo odpovedal. Očividno je ravnila vlada po madžarskim pritiskom. Bala se je predvsem obiska Slovencev in Čehov. Iz Prage je bilo namreč prijavljenih okrog 20 odličnih gostov. Zastopan bi bil Češki Svaz po poslancu Stančku, Klofaču in Habermannu, nadalje češka akademija, mesto Praga, češko vseučilišče in odlični reprezentanti češke književnosti, med njimi Machar in Kvapil. Tudi iz Ljubljane bi bilo prišlo precej slovenskih gostov.

Preključena Preradovićeva proslava. Varaždinski akademiki so nameravali 18. t. m. prirediti preradovićev proslavo ter so bili o tem obvestili že pred desetimi dnevi policijo. Zadnji čas pa je policija delala te proslave toliko neprimlik, da je bil odbor primoran preključiti proslavo ter jo preložiti na poznejši čas. Šef policije v Varaždinu je kot tamkajšnji župan podpredsednik sabora dr. Pero Magdič.

Brošura »Die nationale Abgrenzung in Süden«, ki je v jeseni izšla v Zagrebu in je sedaj menda že popolnoma razprodana, je bila te dni od državnega pravdnikstva na Reki — zaplenjena!

Avstrijsko - angleške konference? »Abend« poroča: Londonski listi razpravljajo o sestanku angleškega generala Smutsa z bivšim avstro-ogrskim londonskim veleposlanikom grofom Mensdorffom, ki se je baje vrnil v Svico. Angleška vlada o tej zadevi noče podati nobene izjave.

Ker je zagrižen Slovenec, so ga hoteli spraviti na vislice. (Interpelacija Jugoslovanskega kluba do celokupne vlade z dne 8. marca.) Dne 16. avgusta 1914 je bil učitelj Vincenc Möderndorfer (sedaj praporščak pri gorskem strelskem polku št. 1./33., Ljubno) od stražmojstra Göberndorferja in Janacha aretiran ter po brezuspešni hišni preiskavi odpeljan najprej v Šmohor, drugi dan pa v Beljak in od tam preko Maribora v Gradec. Möderndorferja so dolžili, da je izjavil, da bo prejel ustrelli dva Nemca in sebe samega, kakor enega samega Srba. Pri tem pa so vedeli, da je to govoril neko drugo, ki je tudi takoj priznal te svoje besede. Kljub temu so obdržali Möderndorferja v zaporu ter je trajala preiskava pri domobranskem divizijskem sodišču v Gradcu štiri tedne. Zakaj se je zapor zavlačeval, dasiravno so dobro vedeli, da je nekdo drugi izustil inkriminirane besede in so imeli drugega že tudi zaprtega? Storiло se je to iz enostavnosti, za nas razumljivega vzroka, ker je bil Möderndorfer označen od nemškega »Volksrata« kot Slovenec in kot tak denunciran! Hotel so ga storiti neškodljivega. Že leta in leta so bili Nemci intrigirali proti njemu. Preprečili so, da ni bil sprejet na učiteljske v Celovcu. Pravili so, da ni prostora in to v času, ko so sprejemali Kočevce in Albance. Möderndorfer je prošel za sprejem od leta 1909. do 1914. Celo takratni namestnik baron Fries-Skene je obljubil, da se bo za njega zavzel. Zaman. Korošec Möderndorfer je moral študirati v Mariboru, da bi mu mogel deželni šolski svet pozneje kot tujo ložje odkloniti službo. »Volksrat« je tudi dosegel, da Möderndorfer v resnici ni dobil službe na Koroškem. Aretacija tega učitelja je imela v prvi vrsti namen dobiti iz mladega moža kako obtežljivo izpoved proti poslancu Grafenauerju in duhovniku Hafnerju in Sturmju. Orožnik Göberndorfer mu je rekel: »Vi ste mlad, mnogo občujete z duhovščino in poslanecem Grafenauerjem, izpovejte karkoli o njih in prosti boste.« Ko se mu je Möderndorfer izgovorjal, da ničesar ne ve, mu je orožnik očital, da je ravnotako zagrižen, kakor drugi. Orožnika Janach in Göberndorfer sta zaslila pričo Marjijo Sunschitz iz Rovt pri Brdu na ta način, da so ji prebrali obtožnico proti Möderndorferju ter ji grozili: Če ne boste povedali vsega tako, kakor sem vam sedaj prebral in da je Möderndorfer govoril te besede, vas vzamem takoj s otroci vred s seboj. Orožnik, ki je učitelja eskortiral v Maribor, je pripovedoval vojakom domobranskega polka št. 4, da je Möderndorfer veleizdajnik in da bo ustreljen. V Mariboru je več sodnih uslužbencev pri sodišču padlo mladega moža ter mu razgrajalo klubov in sukno. Poslanci stavijo temu slučaju primerna vprašanja.

Kulturni škandal. Pod tem naslovom piše »Mina«: Kako vlada skrbi za slovensko šolstvo, naj spriluje to-le dejstvo, nad katerim se zgraža vsa slovenska javnost. Cela višja gimnazija je brez slovenskih čitank. Pred leti se je predlagalo kot nadomestilo za staroslovensko čitanko, ki je pošla, hrvatska staroslovenska čitanka, samo da bi bilo le nekaj. Po treh letih je prišel negativen odgovor. Grafenauerjeve čitanke leže v cenzuri. Zakaj leže tam tako dolgo, o tem bi mogel dati točno pojasnilo dvorni svetnik Kaltenegger in njegovi pomagači. Nov slovenski učni načrt leži na Dunaju že več let, a poklicani krogi, kranjski deželni šolski svet je s tem zadovoljen. »Resničnoljubni« ljudje molče. Slovenski pouk na gimnazijah in v zadnjih izdihajajih. In to se godi nekanovno pred vso slovensko javnostjo in gu-

ki, ki bi napravil temu konec. Jugoslovanski klub je glede čitank storil potrebne korake, toda kako napreduje, to pa pred vami kompetentna korporacija, slavni deželni šolski svet kranjski molči.

Kako so žali na Koroskem preprosti nastanek slovenske inteligence. Leta 1850. je bilo vpisanih na celovški gimnaziji pri primeroma nizkem številu nemških dijakov 100 Slovencev. Leta 1855. šteje celovška gimnazija 174 Nemcev (74%), a samo 63 Slovencev (26%). Na celovški realki je isto leto vpisanih 168 Nemcev (77%) in 49 Slovencev (22%). Leta 1865. obiskuje celovško gimnazijo 290 Nemcev (74%) in 96 Slovencev (24%). Na realki imamo isto leto (1865) 176 Nemcev (83%), pa samo 36 Slovencev (17%). Leta 1912. je na celovški gimnaziji 404 Nemcev (85%) in 74 Slovencev (15%), na celovški realki 374 Nemcev (98%) in 5 Slovencev (1%). V 9 Lahov. Na celovškem učiteljskem je leta 1913. 200 Nemcev in samo 7 Slovencev (3%). Danes leta 1918. slovenskih dijakov na koroskih srednjih šolah skoraj sploh ni več! Kako to? »Mir« pojasnjuje: »Mesto da bi Slovenci imeli svoje lastne srednje šole, mesto da bi se imel ozir na slovenske fante, ki pridejo z dežele, se dvigne neizprosna roka okorelega srednješolskega nemškega profesorja ter revnega slovenskega fanta, ker še ni prišel v najbolj skrite in zamotane zagate nemškega pravopisnega labirinta, pošlje domov. Ako pa se je že enemu ali drugemu res posrečilo brez posebnih poškodb se izvit skozi prva leta, pa ga v poznejših letih tlačijo nemška pest bolj in bolj. Na celovški gimnaziji se posebno hudo med vojsko dogaja nekaj grozotnega. Slovenci, ki so že kot Slovenci vpisani, se dajo prepričati za Nemce. Kako je to mogoče? Začne se ta čudna manipulacija že kar pri vpisovanju. Ta vprašanja, ti pogledi, ti nasmevi, ki igrajo okrog ust, to ozračje v gimnaziji, vsi napisi, ti študentski, te kratke hlače nemških mestnih dijakov, vse to kliče, vpije in kriči skromnemu očetu, ki pripelje svojega Janezka v robatih čevljih in z za prst debelimi hlačami: Vi ste mar rotarski »bindšarj«? Vemo, čutimo, da je treba naravnost junštva izpregovoriti tri preproste besedice: Jaz sem Slovenec. Na dolgi poti skozi srednjo šolo mora prestopiti slovenski dijak mnogo zaničljivih posameznikov, mnogo trdih opazkov nemških sošolcev, mnogo zapostavljanja pri učiteljih. Gorje mu, če je med nemškimi sošolci sam — Slovenec. Ni čuda, da pri teh blaženih razmerah, ki leto za leto bolj zavladujejo po naših srednjih šolah, jih mnogo izgubi veselje do študiranja. Druge pa vjamne nasprotiki... Tu ne pomaga nič, kakor da se izpolni vroča želja našega naroda: »Nemškega jarma reši nas, o Gospod!«

Strah pred Slovani in volilno reformo. Velepatritijski (seveda v madžarskem smislu) »Budapesti Hirlap« se je jugoslovanskega gibanja tako silno prestrašil, da je pozabil celo na svojo poslušnost napram direktivam »od zgoraj«. Tako piše, da ruska in panslaviistična nevarnost še ni izginila. Rusija nikakor ni strta, marveč je začasno izločena iz vojne. Miru z Rusijo zato ni smatrati drugače, kakor za momentano strateško olajšanje, nikakor pa ni misliti, da smo se otrsli kakega sovražnika, ker si Rusija še vedno lahko odpomore. Vseled tega pravi list, da volilna pravica ne sme dati Slovanom nobene večje pravice, kakor so jo uživali dosedaj, ker slovanska nevarnost še ni odstranjena.

Nemške čete vjele češkega urednika Bogdana Pavla. Z Dunaja poročajo, da so nemške čete pri Bahmaču vjele češkega urednika Bogdana Pavla, ki je bil kot praporščak s svojim oddelkom pobegnil k Rusom in tam vodil Avstriji sovražno gibanje med Čehi, ki se nahajajo v ruskem vjetništvu.

Profesor Lamasch o gosposki abornici. O svojem govoru v gosposki abornici je rekel profesor Lamasch uredniku »Pesti Naplo« m. dr. Seja avstrijske gosposke zbornice 28. februarja je bila tako živahna, kakor morebiti še nobena v pol stoletju, odkar gosposka zbornica obstoja. Visokoroten gosposki, ki so visoko pripelzali, so s svojim pritrjevanjem govoru dr. Pattaja pretresali zrak tako, kakor tega ni delalo isto občinstvo, ki so ga eklicevali dr. Pattai in tovariši na ljudske shode, da propagirajo »Siegfriedenc«. Občinstvo je namreč, četudi je dr. Pattai nasprotno trdil, njegove tendence tako odločno odklanjalo, da so v svoji državniški modrosti grof Thun Salm, knez Karel Auerperg in dr. Pattai opustili nadaljevalne shode na Dunaju in na deželi. Krik je dosegel višek, ko sem jaz govoril. Liki toča so padali medklic, ki so se pričeli, preden sem še kak stavek zaključil; torej še prej, preden je korona znala, kaj da hočem po, vedati. Ker sem, če izjavim, to, kar sem povedal o Alcazi Lorenzi, povedal je to, kar sem meseca junija in oktobra 1917. povedal in so to takrat sprejeli z molkom in so deloma tudi pritrjevali sklepom, da so se odemonstrirali proti meni prej dogovorili in da morebiti osti niso naperili toliko proti meni, kolikor proti neki drugi smeri. Ker je abornica govoru dr. Pattaja za »Siegfriedenc« pritrjevala in moja izjava za sporazumom mir prekrščala, je zadobila zaupnica grofu Czerninu čudno razlago, kakor da bi bil naš sunanji minister napustil

politiko, ki jo je bil cesar v svojem odgovoru na papežovo noto proklamiral. Grofa Czernina so tako, kar gotovo sam obžaluje, postavili v slabo luč nasproti inozemstvu in zelo otežili čili pot k splošnemu miru. Taki nastopi, kakršni se je pojavil dne 28. m. v gosposki zbornici, mirovnega dela ne olajšajo ne cesarju in tudi ne njegovemu odgovornemu ministru. Upam, da tega nastopa v inozemstvu ne bodo videli cenili kakor se cenijo doma, kjer je gosposka zbornica izgubila veliko na ugledu, ker visokorodni gosposki v taki dobi, ko živuje velika množica ljudstva premoženje in kri. noče ničesar slišati o omejitvah svojih lofov in hlebov svojih konjdirkačev in pridruženj, ki je potrebna koristni življenju, namenom razkošja.

Konference v Sarajevu. Iz Sarajeva poročajo dne 13. marca: Sem sta prispela frankovska voditelja Pzaman in Šafar iz Zagreba, da se posvetujeta z bosanskimi frankovci Pilarjem in tovariši o nadaljnji skupni taktiki. Frankovci bi radi prišli v Narodni odbor, ki se snuje za vse naše dežele. Tam bi seveda igrali vlogo provokatorjev in špičkov. Izključeno je, da bi le ena jugoslovanska narodna stranka hotela imeti kaj opraviti z ljudmi okrog zagrebske »Hrvatske« in sarajevskega »Hrvatske« dnevnika, vrednih drugih susteršičev »Resnice«. Politiki teh smeri seveda ne spadajo v družbo narodnih strank.

Konfiskacija premoženja Frana Supila in tovarišev. Ogrski listi poročajo, da ne pravomočno sodbo kraljevega sodnega dvora v Budimpešti glede konfiskacije premoženja umrlega Frana Supila, dr. Hinka Hinkovića, profesorja na newyorškem vseučilišču Mile Pupina, sedaj v Kečkemetu se nahajajočega dr. Iva Supila, tiskarja v Pulju Ivana Podoljšaka in končno delniške družbe Reške tiskarne. Sodba je bila izdana na podlagi 11. avgusta 1917 končane ustmene razprave ter se omenjenim zaplenja njih premoženje. Razlogi pravijo, da so se omenjeni Fran Supilo, dr. Hinkovič in Pupin kot člani prej v Rimu in pozneje v Ženevi se nahajajočega Jugoslovanskega odbora udeležili akcije proti nedotakljivosti monarhije, s ciljem, da s sovražno pomočjo priklapijo od Hrvatov, Slovencev in Srbov obljubene pokrajine Ogrske in Avstrije ter Bosno in Hercegovino veliki jugoslovanski državi. V to svrhu da so omenjeni razvijali v sovražnih državah ter v Ameriki propagando, zbirali denar ter agitirali pri Jugoslovanih, živcih v Ameriki.

Madžarska politična pojedina. Gospod Nikolaj Szemere eden izmed glavnih madžarskih multimilijonarjev in — hazardistov, je priredil v spodnjih prostorih nacionalne kazine v Budimpešti diner, o katerem se je govorilo, da je prirejen v to svrhu, da bi se poravnale še obstoječe difference glede vprašanja volilne pravice. Povabljeni so bili na ta diner najrazličnejši vodilni madžarski politiki. Na karti menuta je bila opomba, da gostitelji ne želi in ne pričakuje napitice. Toda, ko so jedli pečenko, je bil gostom serviran tudi karton, na katerem se je čitalo s podpisom Szemera nastopno: Dragi prijatelji! Izpovedati vam moram vzrok, zakaj sem Vas sem vabil. Hočem citirati izrek Amerika Thökölvja, ki bo Vas vse povedal: »Nevarnost more spraviti obilo ljudi pod en klobuk.« Ta skupna nevarnost je po naši deželi še hujša, kot nas vržena boljševiška smer. Proti zunanemu sovražniku so nas branili naši hrabri vojniki in naši zvesti slavni nemški zavezniki. Proti boljševiški smeri pa se moramo braniti sami. Dragi moji prijatelji! Čisto različen od današnjega je bil politični položaj takrat, ko je grof Esterhazy prevzel vladno. Cel svet tiči med obema: boljševiški globus in nevarnost ruskega bacila za Evropo in civilizacijo. Maršal Turrene je držal svojo dano besedo tudi namram tolovajem. V politiki more viležko izvajanje izdanih gesel pomeniti narodno nesrečo. V Avstriji se že vse maja. Vsa urava je tam napravila bankerot. Naši sovražniki hočejo tudi nas spraviti tako daleč. Kot Madžar menim to-le: Ako hočemo uspevati, moramo mi vsi, ki smo tukaj skupaj držati in se varovati, da bi šli na lim gostobesedni pohlepnosti po moči. Politika ni nikakr igrača s kockami in to, za kar sedaj gre, je bodočnost madžarskega naroda, usoda madžarske domovine. Jaz govorim do Vas v zadnjem trenutku, predno bo bila ura. Še z eno prošnjo se obračam do Vas, dragi prijatelji, o volilnem vprašanju, rotim Vas, danes naj ne bo tukaj govora! Hočemo si medsebojno napiti in stvar še enkrat presneti. Na veki in pred vsemi stvarmi naj živi madžarska domovina! Družba se je zabavala v vzvišenem razpoloženju do pozne ure. Med gosti so bili ogrski ministri z drjem Wekerlem na čelu, in vsi predstavitelji madžarske oligarhije. Jedli so juho à la Wekerle, avstroske pečenke à la Andrassy in Ugron, Tiszovo poljvico in Szekelevo zelje, pili pa francoske šampanje iz kleti gospoda Szemereja. Bila je prava madžarska pojedina. Ker so izključili pogovor o volilni pravici, jim je šlo vse dobro v tek.

Nova poljska politika. Finančni minister iz poljskega kabineta Kucharczewski, Steczowski, se je vrnil v Varšavo ter namerava sestaviti nov kabineti, v katerem bi imel on predsedstvo. Za podlago svoje politike bo baje vzel dogovore, sklenjene v Berlinu in na Dunaju ter z raznimi voditelji Poljskega kluba. Resorje bodo zasedli baje sami strokovnjaki ter bo vlada prevzela rešitev popolnoma določene naloge, predvsem pa ureditev poljske uprave. Ustvariti bo morala nove podlage za poljsko vojsko, izvesti bo morala zopetno sklicanje poljskega državnega sveta ter pripraviti sestanek poljskega deželnega zbora. Napram centralnim državam bo skušala nova vlada doseči sporazum, pri tem pa bo varovala samostojnost in neodvisnost Poljske. Podlage za ta nastop nove poljske vlade so bile ustvarjene v tozadnjih razgovorih. Vrh tega je pričakovati v najkrajšem času rešitev poljskega problema s strani centralnih držav ter bodo tozadevna pogajanja med Dunajem in Berlinom v kratkem končana. Avstrijsko-poljska rešitev v merodajnih dunajskih krogih ni še popolnoma opuščena, pač pa stopa v ozadje. Zlasti se na Dunaju domneva, da je Hertlingovo izjavo, da bo Nemčija zahtevala gotovih korektur mej, razlagati na zelo široki podlagi. Od Poljske po tej izvršeni korekturi mej z nemške strani najbrže ne bo ostalo mnogo.

Vstaja Malisorov. Dunaj, 15. marca. »Matin« z dne 25. m. m. prinaša oficijozno »Havasovo« poročilo iz Aten, da je prišlo v Albaniji o okolici Dibre do hude vstaje Malisorov, ker so avstro-ogrski oblasti skušale nabirati tam vojsake. Vest je, kakor poročajo, neresnična.

Novi srbski kabinet. Prestolonaslednik Aleksander je poveril Pašiću sestavo novega kabineta, kateremu bodo pripadali voditelji radikalnih demokratov, konservativcev in liberalcev.

Dva srbsko-italijanska propagandna komiteja. »Secolo« poroča, da so se sestali v nekem srbskem mestu srbski in italijanski političari, ki so sklenili ustanoviti dva propagandna komiteja, katerih naloga bo sporazum med obema narodoma. V obdobjih bo okoli 50 Srbov in ravno toliko Italijanov.

Sonnino bolan. »Epoca« poroča, da je Sonnino obolel in da so ga operirali. Njegovo stanje se boljša, vendar pa ne more še zahajati v urad.

Skupni dolg Italije je narasel nad 60 milijard. Amsterdamski finančni krogi računajo na finančni polom Italije.

D'Annunzio v Argentini. Preko Lugana poročajo, da sta odšla D'Annunzio in Rostand v Argentinijo v propagandne svrhe.

Južnoameriško posvetovanje. Bern, 14. marca. (Kor. urad.) »Temps« poroča iz Buenos Airesov: Braziljska vlada bo sporazumno z vlado Zedinjenih držav sklicala posvetovanje južnoameriških držav v Panamo, da se doseže ameriški sporazum med vojno in po vojni.

Nezakoniti štrajki. Iz Novega Jorka: Reprezentantska zbornica je proglasila štrajke, ki škodujejo vojni industriji, za nezakonite in določa 30 let ječe kot kazen za štrajkove.

Sežiganje mrličev v Avstriji. Zdravstveni odsek državnega zbora je v svoji seji 14. t. m. odobril predlog, da naj bode sežiganje mrličev v Avstriji v bodoče dovoljeno. Avstrija je doslej edina kulturna država, v kateri je sežiganje mrličev prepovedano.

Za deklaracijo in za politiko Jugoslovanskega kluba.

Jugoslovanskemu klubu so dospele sledeče izjave:

1. Poglavarstvo občine Badlievina. Hrvatska, zahteva u svoj slednji od 18. siječnja 1918. neka se sav naš narod, kot govori tednim jezikom, a zove se Slovenci. Hrvati i Srbi ujedini na temelju hrvatskoga državnoga prava pod habsburško-lorenskom kućom. Izaslanik kotarske oblasti je smatrao ovaj zaključak neumišnim i protestivno i zabranio njegovo objelodanjenje.

2. Koroske žene indekleta župnije Steben pri Bekitainu se navdušeno pridružujejo vrstam, ki se v misli mainiške deklaracije bore za lenko bodočnosti jugoslovanskega naroda (294 podpisov).

3. Žene i djevojke Pazina u Istri stupaju u guste redove jugoslovanskih žena, spremnih na svaku žrtvu za ljubljenu domovinu i traže udielenje hrvatskog, srpskog i slovenskog naroda te se pridružuju deklaraciji Jug. kluba (466 potpisa) (po gd. Ankić Kurelić).

4. Obćinski odbor Drenskorebro okraj Kozje se izjavljuje za mainiško deklaraciju in izreka zaupanje Jugoslovanskemu klubu.

5. Obćinski odbor u Godoviču okraj Logatec se ozbilno izjavljuje za mainiško deklaraciju in izreka Jugoslovanskemu klubu popolno zaupanje.

6. Hrvatska Citanica u Kninu jednoglasno usvaja i odobrava na svoj glavni skupštini održavanoj dne 8. ožujka 1918 deklaraciju jugoslovanskih zastupnika od 30. svibnja 1917 za udielenje i slobodnu, demokratsku državu cjelinu našega jednoga naroda Hrvata, Srba i Slovenca.

7. Obćinski odbor u Kotu okraj Konjice se je u svoji dne 3. marca 1918 enoglasno izrekao za ideju jugoslovanske deklaracije.

8. Upraviteljstvo občine Gornje Primorje, Gradac, pri svomu zboru 27. veljače 1918 tumačeći osjećaje hrvatskega naroda ove občine jednoglasno je zaključilo, da se pridružuje deklaraciji 30. svibnja 1917 Jugoslovanskog kluba, kao minimum narodnih zahtjeva i samoljubno Jug. klub nek ustraje u borbi za ostvarenje narodnih ideala. Načelnik P. Andrijašević.

9. Obćinski odbor St. Lovrene pod Prozinom se je u svoji seji dne 8. februara 1918 enoglasno pridružio izjavi vseh slovenskih strank za mainiško deklaraciju Jugoslovanskega kluba.

Slovensko ženstvo za deklaracijo.

Za jugoslovansko deklaracijo se z vsem navdušenjem izjavljajo ženske, mladeniči, žene in dekleta iz fare Gorice nad Kranjem. Jugoslaviji kličejo z Gregorčičem: Ne bo nas več tujičin teptal — Ne tlačil nas krvavo: — Naš rod bo tu gospodoval. — Naš jezik naše pravo! — Pod streho našo tuji rod, — Naš gost nam bo, — A ne gospod; — Mi tu smo gospodari. — In Bog in naši carji! — Podpisalo je: 92 mož in mladeničev; 135 žen in deklet.

Žene in dekleta župnije Rob, kočevski okraj, hrepenimo z vsem srcem po bodočnosti, ki nam jo obeta mainiška deklaracija. Lastna država, samostojne slovenske šole, neodvisnost od tujcev, svoboden razvoj našega narodnega življenja so kriče zahteve, ki se morajo uresničiti, da ne bo prelita kri naših mož in fantov zastoj in se že skoraj doseže zaželjeni mir.

Podpisane žene in dekleta vasi Dane, Orlek in Šmarje, občine Sežane, se pridružujejo z navdušenjem mainiški deklaraciji Jugoslovanskega kluba. Poslanec ključem: naj ne odnehajo od minimalne zahteve, ker imajo vse jugoslovanski narod za seboj! Zivlja Jugoslavija pod habsburškim žezlom! — Slede podpisi: Dane 86, Orlek 68, Šmarje 65.

Begunke iz Gorice in Goriške okolice v Ljubljani se v polnem obsegu pridružujejo mainiški deklaraciji Jugoslovanskega kluba. Slede 43 podpisov.

Zadnji sestanek nabiralk podpisov za izjavo slovenskega ženstva se vrši v četrtek 21. t. m. ob 5. popoldne v posvetovalnici na magistratu.

Dopis iz Celja.

(Od našega dopisnika.)

Celje, 15. marca.

Zgodovinski dan bo 17. marec za celo Spodnjo Stajersko. Tako velikega zanimanja za kaksno politično zborovanje že dolgo nismo opazili, kakor vlada po celem slovenskem Stajerskem za nedeljsko manifestacijsko zborovanje v Zalcu. Noben izgovor ne velja, vsi drugi posli se lahko odložijo, v nedeljo mora vse od blizu in daleč biti v Zalcu. Ključ naroda na žalskem taboru mora biti tako močan, da si ne bodo drznili več pisati po nemških listih pisati, da naša deklaracijska politika ni politika celega naroda, ampak da je samo infiltriran strup. Gori do Grada, kjer se Clary peni jeze nad našo deklaracijo, in gori do Dunaja, kjer se Seidler obema z Wollancij in jim zagotavlja, da se naše zahteve ne bodo izpolnile, mora prodrati glas tisočev in tisočev, ki bodo manifestirali na nedeljskem taboru v Zalcu. Niti koraka nazaj, je naš ključ, in pa: izpolnitev naše zahteve v polnem obsegu!

Veselo gibanje opazujemo po celem Slovenskem Stajerskem. Na vseh koncih in krajih zboruje in manifestira slovensko ljudstvo. Ptuj, Ormož, Mursko polje, Dravsko polje, Haloze, Rogatec, Šmarje, Savska dolina — povsod se vrše zborovanja ljudstva in povsod se čuje en mogoten glas: Mi hočemo Jugoslavijo! Veliko zborovanje se je vršilo dne 3. marca pod predsedstvom župana Šinka v Središču. Govoril je poslanec Brenčič. Nad 700 ljudi je manifestiralo za Jugoslavijo. Dne 17. marca sta shoda v Zalcu in v St. Ilju pri Mislinji, dne 19. marca v Konjicah. Pomlad — prerajenja našega političnega življenja prihaja v deželo!

Čudež se je zgodil — na našem celjskem magistratu se dobi krompir. Mnogi so ga plačali že decembra meseca, dobe ga sedaj. Tudi krompir za sajenje se bo dobil na magistratu. Upamo, da bomo kmalu imeli tudi moko iz — ukrajinskega žita, in peli bomo hozoza in gloria našim skrbnim mestnim očetom. Ali je krompir, ki ga sedaj dele, tudi tako neperaben, kakor je bil on? To zmišljam, sedaj ne vemo.

Seidler pere zamorca — Orniša. Glinjivo je čitati, kako je Seidler odgovarjal na dr. Koroščevo interpelacijo glede Orniševih infamije, s katero je zvalil slovenske župane tujkega okraja, da so nevede podpisali protideklaracijsko izjavo. Čujmo: »Interpelanti zahtevajo kazensko zasledovanje zaradi hudodelstva izsiljevanja, ker je tujski okrajni zastop povabil župane k razgovoru in jim predložil protest proti jugoslovanski deklaraciji v podpis. Za uvedbo kazenskega postopanja pa ni povoda, ker interpellanti sami ne trde, da bi se bila naravn županom rabila sila. (Tako torej: Seidler in Toggengburg sta mnenja, da bi bil moral Orniš župane potom inkvizicijskih sredstev k podpisu prisiliti, potem šele bi eventualno bil dan povod za kazensko postopanje: da se je župane goljufivim potom privarilo k podpisu, to za poštenjaka Seidler-Toggengburga še nič hudega ni! In ljudje s takimi nazori o politični morali stoji na čelu vlade! Pa kako bi sicer mogli zagovarjati politično skrajno nemoralnega Orniša, če bi sami le količnik poštenja imeli v sebi!) Tudi se ni — pravita dalje Seidler — Toggengburg! — pri državnem pravdnstvu vložila ovadba. V preiskavi se je dognalo, da se je županom predložil protest, nakar se je glasovalo; pri glasovanju ni bilo ugovora. Nekaj županov se je odstranilo, ne da bi bili podpisali. Vršila se je preiskava tudi v tem pogledu, ali okrajni zastop ni prekršil svojega delokroga. Tudi ta preiskava je dognala, da vabila k razgovoru niso nosila ne štampilje okrajnega zastopa, ampak samo podpis tujkega okrajnega zastopa, ki je torej vabila kot privatna oseba razposlal, ne da bi bil načelnik okrajnega zastopa, ki ga takrat niti v Ptuju ni bilo, o tem kaj vedel. — Tako odgovor! Kdor vse to verjame, mu garantiramo, da bo zvečani. Celu zavedu smo že dovni poljski. Oorja izvajanja smo ponatnili

le kot zgled, s kako vnmemo se Seidler potegne za vsako renegatsko dušo, če gre za to, Slovencev dati klofuto. Če mislita Seidler in Toggengburg, da sta zamorca — Orniša oprala, sta se zelo zmotila, zakaj blamaže Orniševog z njegovo ekspedicijo spodnještajerske nemškutarije pred cesarja ne bosta še tako hitro oprala.

Goreči Jug. Graško »Tagespost« obhaja strah in groza. Mogočno gibanje za ujedinenje S. H. S. ji je tako prevzelo močnega, da vidi že na celu našem jugu velikanski požar. Seveda v svoji nezmožljivosti modrosti izblekne te — le prav neumne besede (gl. številko z dne 15. marca: »Če bi imeli prebrpanje, da cel narod Hrvatov in Srbov in »pleme« Slovencev tako misli in čuti, da je torej zahteva vrasla iz naroda samega, bi stali pred gibanjem, katero se mora inace presojati, nego to gibanje, pred katerim stojimo in ki se zastrupljivo zanaša v ljudsko dušo.« Gospodje pisci nemških listov si še vedno zapirajo oči pred golim dejstvom, še vedno slemopisijo in še vedno igrajo vlogo puča — noja. Dogodki bodočih mesecev jih bodo naučili pravilno presojati razmere: In mir se povrne v našo državo z onim dnevom, ko bodo nasprotniki in spoznanju realnih razmer pisali prilično tako — le: »Vidimo, da je gibanje za Jugoslavijo volja celega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov. Na pravični in demokratski podlagi hočemo skleniti z Jugoslovani narodni mir in jim priznavamo pravico do samostojne države.« Žal, da je pri zaslepljenosti in zakrknjenosti naših narodnih nasprotnikov do tega še zelo, zelo daleč. A priti do tega — mora, bodisi da bodo sami hoteli priti do boljše spoznanja, bodisi da bodo k temu — prisiljeni. In prisilila jih bo poleg naravnega poteka svetovnih dogodkov naša odločna, nezlomljiva volja.

Družba za konjerejo na Stajerskem je imela dne 19. februarja svoj 29. občni zbor. V pretečenem letu je imela 1964 članov. Predsednik Rosmanit je bil izvoljen častnim članom.

Zapora suhega sadja. Stajerska namestnija je zasedla vse zaloge suhega sadja pri pridelovalcih in prodajalcih, pri občinah in aprovizacijskih zavodih. Suho sadje se sme oddajati le poverjenim preskrbovalnicam za sočije in sadje. Druška prodaja sadja je nedopustna, vsled tega tudi vsakoršen prevoz po železnici, pošti in z vozom. Kdor ima suho sadje, mora množino do 30. marca naznaniti s priporočenim pismom politični oblasti prve instance.

Drobne novice. V četrči odlikovan je gosp. Peter Jankovič, nadučitelj v Šmartnem na Pohorju, sedaj poročnik v rezervi. Dobil je signum laudis z meči. — Frančiškanska cerkev v Brežicah, ki je bila po potresu lanske leto hudo poškodovana, je sedaj prenovljena in je zopet izročena svojemu namenu.

Zgradimo si iznova gledališče.

Bilo je v maju vojnega leta 1868. V svečanem sprevodu se je pomikala izpod vnožja Čehom svetih dvoh gor, Jurjeve in Žižkovce gore, vrsta okrašenih vozov. Vozili so jih krasni konji, vsi v šopkih in belo rdečih petljah. Vozove pa je spremljala močna četa kmečkih jezdecov, praznično oblečena, s cvetjem na klobukih in prsih, vsi v slikovito pestrih narodnih nošah, vsi s češkimi praporji. Bil je nepopisno lep sprevod. In koder se je pomikal, so drli ljudje skupaj, možje, žene in mladina, ter so vriskaje pozdravljali okrašene vozove in lepe jezdecje. Ko pa se je sprevod približal Pragi, — ga je sprejela truma čeških gospa in gospodičin v narodnih nošah ter z njim trop čeških umetnikov, pisateljev, politikov in najodličnejših veljakov. V triumfu, med navdušenim, veselim klicanjem se je pomikal mogočno narasli sprevod po praških ulicah.

A kaj so vozili Čehi s tolikim spoštovanjem, s tolikim navdušenjem? Bilo je 7 temeljnih kamnov za stavbo Narodnega gledališča v Pragi!

Letos maja meseca proslavljajo Čehi 50letnico tega svečanostnega dogodka. Sodelovala bodo složno vsa češka kulturna društva, na slavnost se pripravljajo vsa češka mesta in vsi češki trgi, in že danes je gotovo, da postane ta jubilej veličastna vsenarodna slavnost.

In mi, Slovenci? Glejte, tudi mi se pripravljamo zgraditi iznova svoje gledališče v Ljubljani. In prav sedaj je prišel tisti odločilni čas, da mu položimo močne, velike temeljne kamne. Ustanovil je se nov gledski konzorcij, ki je že začel z najvažnejšim delom: s sestavljanjem gnotne podlage. Zavedli smo se končno, da se brez tega temelja ne da zgraditi dramatična umetnost; preteklost nas je uverila, da mu je mogoče mirno delovanje in sistematično razvijanje.

Poročali smo že, da so se rodoljubni krogi že prvi tedni odzvali povabilu konzorcija v prav razveseljevim številu ter z velikimi svotami. Ker je vse podjetje na čisto trgovski bazi, se ni bati deležnikom nikakršne izgube. Delež 100 kron je najmanjši ter ga utrpel lahko vsakdo. Jamči se le z vplačanim zneskom. Dolžnost vsakogar, ki mu je na srcu naša narodna čast in ki ljubi dramatično umetnost, je, da pristopi med že doslej številne deležnike. Še tokom aprila se mora vršiti glavna skupščina, da izvoli upravni svet, ta pa iz sebe glediško ravnateljstvo. Tako se odloči najkasneje tekom maja, ali bomo imeli na jesen že zopet slovensko dramo, opero in opereto ali vsaj eno ali drugo, ki se počasi izpopolni.

Pozivljamo torej vse Slovence in Slovenke: Posnemajte Čehi! Naši severni bratje so zložili milijone za svoje Narodno gledališče v Pragi, — zložite vi vsaj stotisočake za slovensko Narodno gledališče v Ljubljani! Delež se podpisujejo osebo ter jih sprejemajo:

Jadranska banka v Ljubljani.
Kmetijska posojilnica v Ljubljani.
Jugoslovanska kreditna banka.
Zadružna zveza v Ljubljani.

Vesti iz primorskih dežel.

Smrt med begunci. Dne 12. t. m. je umrl na Strmci pri Vel. Laščah Josip Pojavnik, doma s Kemperliča pri Šempetru blizu Gorice. Zapuščena vdova in pet otrok. Sin Rafael je na italijanskem bojišču. — V Novem mestu na Dolenskem je umrla soproga posestnika in postarja Rudolfa Makaroviča gospa Karolina Makarovič, rojena Gruntarjeva iz Kobarida, stara 38 let. Zapuščila je 10 nepreskrbljenih otrok. Soproj je od maja 1917. pri vojakih.

Solske knjige za primorske otroke. Gospod Rudolf Strgar, Maribor, Tržaška cesta št. 7, je poslal zavoj solskih knjig za primorsko zapuščenico deco. Hvala mu lepa!

Zaplemba premoženja. Tržaška deželna sodnica je na temelju podatkov vojaške sodnice iz Belega grada odredila zaplembu premoženja Jakoba Čeboklija, rojenega 1885, v Stanovicih na Tolminskem, po 97, ki je osumljen zločina proti vojni sili države. Odrejena je tudi zaplemba premoženja dr. Angelia Ara, bivšega tajnika »Assicurazioni Generali« iz istega vzkroka.

Burja vrzla kapetana v morje. Blizu Mili pri Trstu je trzela silna burja 14. t. m. kapetana Nikolaja Dinellija z ladje »Doric«. Priskočili so mu sicer kljub strašni burji na pomoč, ali na ladjo so potegnili truplo.

Ubij ožonik. Pri Tmotski v Dalmaciji so našli ubitega ožonika Milana. Pokojni je razkril razne tatvine v onih krajih in so ga gotovi tatovi napadli in ubili.

Dnevne vesti.

— Vojaška odlikovanja. Z vojaškim zaslužnim križem tretjega razreda z vojni dekoracijo in meči sta odlikovana rezervna častnika Josip Gosak str. p. 26. in Avgust Modrinjak gor. art. p. 3.

— Vojaška pregledovanja. Letniki 1899. do 1894. so bili doslej dvakrat pregledani, starejši letniki pa že do štirikrat. Z Dunaja poročajo, da se starejši letniki ne bodo zopet pregledovali; vsaj sedaj še ni takega namena.

— Javni odbor za preskrbo ostalih vojakov. Dne 13. t. m. ob 5. popoldne se je vršil v Alojzijevešči sestanek narodnega ženstva, ki je bil zelo dobro obiskan. Navzoče je pozdravil g. konz. svetnik Kalan, navdušujoč jih za plemenito delo. G. vladni svetnik Ivan Subić je navedel več lepih slučajev iz svojega delovanja v prid invalidom in je s tem še bolj vzbudil zanimanje za nesrečne vojaške, katerim hoče odbor posvetiti svojo skrb. Nato je bil izvoljen odbor. Za načelnico so navzoče soglasno izbrale gospo Franjo dr. Tavčarjevo, ki se je v kratkih besedah zahvalila za zaupanje ter izrekla nado, da bo s složnim in vstrajnim delovanjem vseh močeh dosegla lepe uspehe. Slovenska žena je poklicana nuditi pomoč onim siromakom, ki so žrtvovali za domovino dragoceni dar svojih oči; strmo svoje sile delavke in meščanke. Odbor je sestavljen tako: Franja dr. Tavčarjeva, načelnica; Cilka Kerkova, načelnica namestnica; Mela Polakova, tajnica; Marija Grošičeva, tajnica namestnica; Marija Wessner, blaginjska; Marija Remec, blaginjska namestnica; odbornice: Ana Badiura, Lina Dečičeva, Em. Globočnik, Franja dr. Gregoričeva, Marija Grošič, Marija Gruntar, Maša Grom, Antonija Gorčan, Ivana Hubad, Ivana Jeglič, Ivana Jeglič, Minka Jelčič, Olga Knez, Antonija Kadič, Marija dr. Kokalj, Marija Kokalj, Marjana Kump, Josipina Kosir, Franja Lavtižar, Albina Leskovic, Ferdinand Majaron, Helena Remec, Marija Remec, Marija Šiž, Hedviga Šubič, Minka Skaberne, Marija Pintar, Ana Podkrajšek, Franja Polak, Marija Polak, Marija Wessner. Ko se je odbor konstituiral, se je bavil s podrobnim načrtom, kako najuspešneje razviti akcijo v prid oslepljenim vojakom.

— Vrnitev vojnih vjetnikov iz Rusije in Ukrajine. Vojno ministrstvo sporoča, da se trudi dovesti kar največje ugodnosti za vrnitev vojnih vjetnikov iz Rusije in Ukrajine, ker je to tudi za državo velike važnosti, zlasti z ozirom na gospodarstvo. Težave, ki se stavijo tej vrnitvi nasproti, so pa tako izredno velike, da je potrebno poudariti javnost vseh okoliščin. Tako razlašča vojno ministrstvo, da manjka v mladi ukrajinski ljudski republiki vseh državnih organov, ki obstojajo sicer družni kot posledica večstoletnega razvoja. Treba je iz organe ustvariti še le iz nič, treba popraviti ruske železnice, ker je promet vsled pasivne resistance železnice osebja popolnoma izpovedan. Danes je malo upanja, da bi mogli dovesti smoteno izmenjavo vojnih vjetnikov. Poleg takozvanega »divjega povratka« vjetnikov se mora v kratkem organizirati tudi sistematični povratek. To je naloga specialnih komisij, ki bodo v kratkem odpotovala v Petrograd in v Kijev. To nalogo bo lažje izvršiti v Ukrajini, ker naše in nemške čete popravljajo železnice ter onemogočujejo vsako motenje, težje pa jo bo izvršiti v ostali Rusiji, kjer so ovire še zelo velike. Tam bo treba najprej spraviti domov invalide, ki so že več kakor leto od najrazličnejših komisij priznani za izmenjavo. V koliko prihajajo v poštev ruske vodne ceste, se bo moglo še le doznati v Rusiji sami. Vsekakor ni preveč upati, ker so številna plovstvena podjetja zapadla nacionalizaciji, t. j. razlastitvi in so bila vsled tega ustavljena. Poleg tega bo imel zasedenje Priamurskega ozemlja s strani Japoncev za posledico, da se številni naši tam se mučijo vojni vjetniki ne bodo mogli vrniti. Omeniti pa je treba, da japonska okupacija najprej ne bo poslabšala njih usode. Japonski organizaciji se bo najprej kmalu posrežilo dovesti urejene razmere, zlasti higijenično preskrbo. Splošno se Japonci trudijo na vso moč, da bi se izkazali kot kulturni narod. Japonci polagajo svojo čast v to, da neoboroženih ne mučijo in ne razlojo.

— Kranjski pomožni odbor za obnovitev Goriske. Na zborovanju 12. t.

m. se je aklenilo osnovati tri pododbornice: gospodarski, stavbeni in finančni. Prvemu je namen, nabrati kolikor mogoče raznega gospodarskega in drugega potrebne orodja na kmetiji, posode, pohištva itd. Odbor bo sprejemal orodja, katero se bo po deželi nabralo ali nakupilo. — Mili se v glavnem na nakup in prodajo. Glede semen in živine se potrudita Kmetijska družba in Gospodarska Zveza, da bi jih nakupila kar mogoče dosti. Stavbeni pododbor bo skrbel pred vsem za nakup lesa in za nove opekane in apence. Podlaga obema pododbornicama bo finančni. Dolžnost denarnih zavodov je, da presodijo, v koliko se morejo udeležiti te akcije. Naloženo bo vse varno. Pomoč pa je nujno potrebna. Zato pa se hoče izvesti vsa organizacija v kar najhitrejšem času. Zbuditi treba gorko zanimanje po deželi. Opozarjamo tozadevno vse one, ki imajo srce za nesrečne goriske trpinke, da se takoj pripravijo na delo za pomoč bratom ob Soči.

— Nikar ne prodajate lesa tujcem! Nekititalijanski prekunci hodijo po deželi in nakupujejo les; plačajo, kolikor kdo hoče. Kdor ima kaj lesa, naj za nikar ne prodaja tržaškim mešetarjem in trgovcem, ker bo les pozneje dobro rabil. Les bomo rabili v obilni meri mi Slovenci sami. Šal čaka nas velika naloga, da obnovimo slovenske domove na Goriskem. Ako Italijan iz Trsta tudi ponuja kako krono več, nikar naj se nikdo ne polakomi tiste tuje krone, marveč misli na to, da bo mogel odboru za obnovitev Goriske svoj les prav dobro prodati in še to lepo zvest bo imel, da bo pomagal pri obnavljanju slovenskih domov. Tuji kupujejo les sicer drago, ali zato pa bo neizmerno drag čez nekaj časa in ponudili ga bodo za oduške cene za stavbe na Goriskem. Svarimo pred prodajo lesa tujcem, ker ako bi šlo tako naprej, kakor se je začelo, bi bila Kranjska v doglednem času brez lesa. Potem na kupni. Kranjec, kranjski les pri tujcu za skrajno pretirano ceno.

— Iz seje magistratnega gremija dne 13. marca 1918. Ustanovo Josipa Šihlna za sirote vojakov po poklicu v znesku 90 K se podeli za tekoče leto Mariji, Valeriji in Ferdinandu, Karlu Vitamvrs, ki sta brez očeta in matere. — Uporabno dovoljenje se podeli Franu Lavtižarju, posestniku na Sv. Petra cesti 83, za pralnico in sušilnico, ki ju je naredil iz kouskega hleva, in za novo kanalizacijo iz pralnice v mestni kanal, in Ivani Sternovi, posestnici v Slomškovi ulici 2, za razne adaptacije v njeni hiši. — Brivca in starinarju Albertu Dergancu se dovoli do preklica vrata njegove trgovine v Frnčičkanjski ulici 10 prenehati tako, da se bo do odpirale na ven; odpirati se jih bo moralo od zunaj. — Prošnja mestnih in solskih slug za nakazila uradne oblike za l. 1918, se bo predložilo občinskemu svetu v odločevanje. — Na prošnjo gostilničarske zadruge, kateri se je dalo za tekoče leto mestno ledenico na Cesarja Jožefa trgu za 200 K v našem, se pogodbo razveljavi in predpisano namemščino odpiše ker so se nagažanja med udeleženci tega podjetja razšla. — Jakob Šmoletu, zakupniku kopalnice »Kolezijec«, se prepusti košnja in pobiranje listja v »Hribarjevem« gaju za dobo zakupa »Kolezijec«, t. i. do 30. aprila 1919, proti letni namemščini 50 K. — Mestni svet ob Ljubljani ob čolnarne športnega kluba do vojaške plavalnice, svet za Bežigradom, na Taborju, za klavirno in za domobransko vojašnico se prepusti tudi za tekoče leto dosedanjim najemnikom: le dele sveta za Bežigradom, ki jih imajo v našem uslužbeni c. k. državne železnice, se bo tem odvezlo, ker bo uprava c. k. državne železnice sama preskrbela svojim uslužbencem sveta za oddelevanje, in jih prepustilo Ivanu Budnarju, Antonu Znidaršiču, Katarini Kanzerlevi, Francetu Humarju, Mariji Janežičevi in morda še kakemu drugemu potrebnemu posilcu, in svet, ki ga je imela za domobransko vojašnico v našem umrla Helena Boštiančičeva, se bo prepustilo Josipu Dobrošku. — Prošnje Josipa Zupančiča, Jerneja Linkovca, Andreja Peklija in Josipa Grlica za prenešitev delov mestnega sveta v našem, se odkloni, ker bo potreboval dotične dele mestni stavbeni urad za svoje delavce; prošnja Alojzija Čebularja se bo po možnošči vpoštevalo. — Ignaciju Sveticu, Jakobu Jarču, Valentinu Kunstu in Franciški Marinčičevi se odda v našem delo mestnega sveta, za katere so prošili. — V najkrajšem času se bo razpisalo delo za napravo lesnih lon za prodajalke zelenjave na Poznarjevem trgu, kakor jih imajo že prodajalke sadja.

— Darovi za slence. Dobrodelna pisarna nam piše: Z ozirom na notico v »Slovenec« sledeče pojasnilo: Da naj se darovi za slovenske slence ne pošilja v Gradec, to želijo nam le sporočiti č. s. Klara sama in nam poslala večjo vsoto, da se tukaj hrani. Da bi s. Klara ne obrnila poslanega ni denarja po namelih darovalcev, kdo bi moral kaj takega misliti! A če je sama izrekla to željo, mora že imeti svoje vzroke.

— Društvo zdravnikov na Kranjskem ima svoje redno mesečno zborovanje, združeno s predavanji in kaznistiki, v sredo, 20. t. m. ob 6. uri zvečer v učilnici porodniškega oddelka deželne bolnišnice. Po zborovanju prijateljski sestanek.

— Švicarska plemenska živina bi se dobila tudi na Kranjsko. »Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani, Turjaški trg št. 1, una, da bo moglo preskrbeti nekaj lene plemenske živine našim živinorejcem iz Švice. Una, da se posreči nakup švicarskih plemenskih krav, telic, bikov ter mlade živine ter se izvozi na Kranjsko. Ta živina bi bila simentalske in mofatske pasme (tedaj rjavo švicarsko plemo). Prvovrstne krave v 3 letu starosti, v teži 500—700 kg s 14—18 litrov mleka na dan, bi utegnile stati približno 3160 do 4000 K (1800—2000 frankov). Krave po teži in lenoti druge vrste, vendar pa ravno tako dobre mlekarice kot prve, bi se dobile kakih 1200 frankov. Seveda so vse te cene le približne. Če bi se kak živinorejec zanimal za imenovano živino, naj to takoj sporoči »Kranjskemu deželnemu mestu za vnovčevanje živine« v Ljubljani, Turjaški trg št. 1, da si zagotovi to živino za čas, ko bo na razpolago nova krma. Prijave naj se pošiljajo »Kranjskemu deželnemu mestu za vnovčevanje živine« pisмено.

ter naj se navede kako vrste žival in koliko živali bi dotičnik prevzelo.

— Klasifikacija kmetijskih posestov. Ljubljana vrši se dne 22. in 23. marca 1918 ob 9. uri popoldne v Konušni ulici: pred Nuškovo vojašnico — ne pa kot doslej: na trgu Taborju. Klasifikacija se vrši po okrajih, in sicer: v petek, dne 22. marca: za II. t. i. šentjakovski okraj; za III. t. i. trnovski, krakovski, gradiški okraj; za V. t. i. barjanski in podgolovski okraj; za VI. t. i. vodmatski okraj; v soboto, dne 23. marca: za I. t. i. poljanski okraj; za IV. t. i. kolodvorski okraj (meja Sv. Martina cesta in Franca Jožefa cesta) in za Spodnjo Šiško.

— Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske. V času od 3. do 9. t. m. se je v Ljubljani rodilo 26 otrok, 2 sta bila mrtvorojena, umrlo pa je 20 oseb, med njimi 12 domačinov. Za grizo je umrla 1 oseba, za jetiko 6 oseb, med njimi 3 tuji. Oboleli so v istem času za tifusom 1 vojak, za grizo 1 domačin in 1 vojak in za vratiko 1 domačin.

Petrolejska svetilka je eksplodirala v Podgorici v Majdičevi hiši. 16letna Franciška je težko poškodovana v obrazu.

Vsakdanje nesreče. V Planini je 14letni Anton Svetnik tolkel po najdeni vojaški patroni toliko časa, da je eksplodirala. Deček je težko poškodovan na obeh rokah, nogah in očeh. Fran Grbec v Ročiniu na Kanalskem je vrzel od sebe ročno gratio, ki je eksplodirala in zadela zraven stoječo Katarino Grbec ter jo težko poškodovala.

Gledališko društvo na Jesenicah vzprijori v ponedeljek, dne 18. t. m. ob osmih zvečer v dvorani pri »Jelenec« na Savi tridejansko veselilo »Pri bellem konjičcu«. Igra se bo ponavljala na praznik, 19. t. m. ravnotam ob treh popoldne.

Z Jesenice nam pišejo: Pred dobrim tednom se je vršil na Jesenicah, tako dobro obiskan sestanek, ki je izvolil pripravljati odbor za krajevo organizacijo Jugoslovanske demokratske stranke. V odboru so zastopani vsi sloji in tudi ženske. Odbor marljivo deluje in bo kmalu v stanu poročati glavnemu odboru o svojih uspehih. Že pred vojsko so bile Jesenice v narodnem in kulturnem oziru najvišja točka na Gorenjskem in so ostale to tudi še sedaj. Iz demokratskega dela so izvirali uspehi pred vojsko in z demokratsko narodno slogo jih bomo dosegli tudi sedaj.

Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda na Jesenicah je priredila na oustno nedeljo zabavni večer in poslala Družbi ob čistega dobička znesek 800 kron ter plačala iz istega še stare dolge jeseniškega vrta. Pozneje se je v prid tej podružnici vzprijorila igra »Nebac«, katere čisti dobiček v znesku 400 K se je istotako nakazal Družbi. Na Gorenjskem je še mnogo speh podružnic, ki naj si to vzamejo za vzgled.

Vlom. Dne 9. t. m. je vlomila ciganska tolpa obstoječa iz 3 moških in 3 žensk v vinski klet Marije Lavrič iz Gorenjega polja, pri čemer jo je zasačil tamonji župan v družbi občinskega sluga in nekoliko domačih fantov. Cigani so začeli streljati in so oddali tri puške in samokresa okoli 20 strelcov, ne da bi bili koga zadeli. Ušli so potem z ukradenim blagom v vrednosti 300 K. Zandarmerija jih zdaj zasleduje.

Zabodena. V Sv. Juriju nad Humom je napadel cerkvenika Martina Kneza in delavca Ivana Čopa iz Trbovelj neki Hirčeli in oba nevarno zabodel z nožem. Oba so prineli v deželno bolnišnico. Con je umrl.

Lakote se je bal. Posestnik in trgovec Schnur v Gradcu se je bal lakote pa je nabral tekem časa ogromno zalogo živil najrazličnejše vrste. Pri njem so našli 2200 kg kislega zela, 600 kg repe, 330 kg kornuže, 410 kg pšenine moke, 175 kg moke za polento, 1000 i. jec, potem iabolk, krompirja, masti, kave, lečmenca, čokolade, čaja, sladkorja, čebule, rozine, kakao, gohe, panrika, rum, iesih, olje itd. v različnih množinah. Potem raznega tobaka, cigar, vizialije itd. Ker je skrival vse te reči, je bil obsojen na 3000 K globe ali 4 mesece zapora.

Koroško učitelstvo. Pri razdeljevanju zadnje druginjske doklade se je delovalo, da deluje na Koroškem vkn 1094 aktivnih učnih moči. Pomožnih učiteljev je 200 vstopljenih 133, učiteljskih vdov 159, strot 14 učiteljev za ročn dela 64. Samskih učnih moči je 542. Zadnje druginjske doklade se je razdelilo 1.186.683 K »Mir« pristavlja: Zal da statistika ne pove, koliko je slovenskih učnih moči, oziroma koliko se jih je izneverilo svoji narodnosti.

Velikopotezna akcija za prehrano uradnikov vseh kategorij na Hrvaškem. V Zagrebu se vrši velikopotezna akcija za prehrano uradnikov vseh kategorij ne samo za vojni čas, marveč tudi za čas miru. Vrše se tozadevno že več dni poiznata glade ustanovitve centralne jedilnice in centralne kuhinje, ki naj zagotovi uradnikom ceno prehrane. Sodelovati hoče »Prehrana« tudi deželna vlada. Zatrjuje se, da se bo centralna kuhinja za uradnike ustanovila v nekdanji gosposki hiši na Seimistu in da bo pričela delovati že kmalu po Veliki noči.

Snež v Zagrebu. V Zagrebu je zopet zadel snež.

Kino Ideal. Spored za danes, soboto 16. marca. Slavljena ljubljanska občinstva Hennv Parlen v krasni in pretrešni filmski dram v 4 dejanjih: »Krista Hartmann«. Poleg tega veselila v 1 dejanju: »Niz biserov« ter najnoviša poročila z bojišč. Snored se predvaja do ponedeljka 18. marca. Za mladino ni primeren. Kino Ideal.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizačnega odbora

dne 15. marca 1918.

Prihodni krušni teden se razdeli na izkaznice za moko 1/4 kg bele pšenične moke in 1/4 kg drugih mlevskih izdelkov.

Krušne komisije so dobile nalog, da vprašajo prebivalstvo po mnenju, ali hočejo prejemati kruh ali moko. Od več strani je čula mestna aprovizacija želje, da bi bilo zelo na mestu, če bi do-

bilo prebivalstvo moko, ker je kruh, ki se ga sedaj oddaja na izkaznice, zelo slab in za bojne ljudi neužit. Podatki o izjavah prebivalstva po krušnih komisijah od sedaj še niso znani. Aprovizačni odsek odloži za to razrešitev tega vprašanja do prihodnje seje, ko bo znano mnenje prebivalstva.

Mestna aprovizacija ima na razpolago večjo množino jajc. Radeljevati jih bo pričela prihodnji teden po okrajih in na izkaznice — po 2 kosa na osebo. Eno jajce stane 70. Prvi pride na vrsto V. okraj. Razdelilni načrt se pravčasno objavi.

Posebno zadnji čas se množe pritožbe, da pečejo peki vse prelahek kruh. Izgovor, da se kruh osuši, je navadno prazen. Cisto izključeno je, da bi se hlebček posušil od 70 dkg na 60 in celo 58 kdg in to tekem par ur. Pri mnogih pekih tudi svež kruh, takoj, ko se vzame iz peči, ne tehta predpisanih 70 dkg. Mestna aprovizacija je že ponovno opozarjala peke, da naj pečejo s predpisano težo kruh in so se mnogokrat njeni opomini prezrli. Aprovizačni odsek sklene, da bo doslej najstrožje kaznovali one peke, katere bi se zasačilo, da so pekli hlebce pod 70 dkg.

+ Meso na rumene izkaznice C št. 601 do 1400. Stranke z rumenimi izkaznicami št. 601 do 1400 prejmejo meso v ponedeljek dne 18. t. m. popoldne od 7. do 9. ure. Določeni je tale red: od 7. do 8. št. 601 do 800, od 8. do 8. št. 801 do 1000, od 8. do 8. št. 1001 do 1200, od 8. do 9. št. 1201 do 1400. Eno oseba dobi 1/4 kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe 3/4 kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 1/4 kg, več oseb 1 1/2 kg. Kilogram stane 2 kroni.

+ Prodajalci kavinih surrogatov se opozarjajo, da imajo pravico izdelovati in razpečevati kavinne surrogate sledeče tvrdke: 1.) Adolf Glaser & Co., Praga, Pfistergasse; 2.) Imperialfeigenkaffee-fabrik Karl Kulemann, Dunaj, X., Alvingergasse 64; Rudolf Schwarz, Dunaj, XIV., Reichsapfelgasse 27; 4.) Ch. Kraus, Dunaj, VI., Stumpergasse 27; 5.) Josef Krejcar, Dobruschka; 6.) Th. Bünther, Klattau; 7.) Felix Wimmer, Dunaj, X., Sennfeldgasse 48; 8.) D. F. Zatk, Praga; 9.) Ignatz Rölländer, Preau; 10.) Wenzel Sloup, Wischowitz; 11.) Heinrich Ad. Dietrich, Dunaj. — Trgovci, ki reflektirajo na to blago, naj sami vprašajo te tvrdke, koliko jim morejo oddati kavinih surrogatov. Cena surrogatov znaša od 2. do 3 K 80 v.

+ Dodatni sladkor za c. k. gozdne nadzorstvene organe politične uprave. Gori navedeni organi imajo v zmislu razpisa c. k. deželne vlade v Ljubljani z dne 26. februarja 1918, št. 6616, pravico do dodatne sladkorne izkaznice za 3/4 kg sladkorja. Tozadevne zahteve naj se stavijo pri krušnih komisijah, v Ljubljani pa v mestni posvetovalnici.

+ Ponovno znižano sladkorno nakazilo. Z Dunaja poročajo, da se meseca junija ali julija znova zniža sladkorna kvota in sicer ker primanjkuje sladkorja vsled zmanjšane nasada repe. Za koliko se zniža kvota, še ni določeno.

Prosveta.

— Kako se pri nas kritizira. Zadnja dva koncerta »Glasbene Matic« sta v umetniškem oziru naravnost sijajno uspeša. To je predvsem zasluga gospe Pipe Arko-Tavčarjeve, ki se je poizkuševalno odzvala vabilu Matic, gđ. Dane Koblerjeve in ravnateljici Hubada. Celotno od nemške strani (»Laibacher Zeitg.«) se je priznalo, da je bil koncert umetniško na višini. Tem več zadržanja je med ljubljanskim občinstvom vzbudila kritika, ki jo je priobčil »Slovenec«. Kritika, ki v svoji neutemeljeni neokusnosti kaže tendenco, ki nikakor ni v skladu s stališčem, ki bi ga morala zavzemati slovenska redakcija napram prireditvi slovenskega umetniškega zavoda. Razume ogorčenje v slovenskih krogih tem bolj, ker vemo, da je »Slovenec« uredništvo pustilo pisati o Matičnem koncertu kritiku, ki je radi svoje mladosti ne more biti pošten, da bi oddajal zrela mnenja. Ako je »Slovenec« navzlic temu to kritiko priobčil, je to storil v očitnem namenu, žaliti osebo ne glede na to, ali je s tem grešil proti predpisom objektivnosti in lojalnosti, ki mora biti v takih slučajih merodajna. »Glasbena Matica« je danes v pravem pomenu besede skupno kulturno društvo. In že iz tega razloga so nam »udarci«, kakor si ga je dovolil »Slovenec«, naravnost neumljivi. Iz krogov ljubljanske publike smo prejeli tekom tedna celo vrsto ogorčenih dopisov, ki ostro obsojajo metodo, h kateri se je zatekel »Slovenec« in kažejo, kako splošno se obsoja to postopanje med ljubljanskim občinstvom brez razlike strankarske pripadnosti. Izmed dopisov naj navedemo le dva: eden je izpod peresa odličnega zastopnika naše književnosti, drugega nam je poslal slovenski komunist. Prvi dopis pravi med drugim: Tudi jaz sem bil na poslednjem koncertu »Glasbene Matic« in nepopisno me je razveseljilo dejstvo, da je bil koncert res naš: naš skoro po vsem sporu in po vseh izjavah. Vsi nastopajoči solisti, solistke, zbor, dirigent, so naši bratje in sestre. »Slovenec«, ki zmeraj kriči po domačih umetnikih, ne da bi za njih pridobitev tudi kaj storil, pa tega dejstva ni vesel. Solistko iz Zagreba je odpravil z netaktno gesto in z besedami, ki jih je treba z narodnega, umetniškega in spodobnega stališča obznavati in vsekakor zavrniti. Ali je »Slovenec« žentrala pevkina — obitelj? Ali je udaril po hčeri, da bi za del starše? Nikogar ni moglo siliti, da bi bil gostu, ki ima največji del zaslužja za dva nabit polna koncerta, hvaležen, ker se je žrtvoval za naše umetniško pevsko glasbeno društvo: toda čas pa je že, da smo Slovenci do takih osamljenih požrtvovalnih gostov — spodobni. Molčati k nespo-

dobnosti bi se reklo ji pritrjevati. In tega ne morem. Ali je morda res, da nekateri že komaj čakajo, da bi se znova začelo nekdanje gorjačarstvo? Način in oblika dejstva ne spremeni: če vihiti gorjačo v orokavičeni ali v goli pesti, je vseeno, ker uspeh je isti. — Dr. V. Z. — Drugi dopis se glasi: O zadnjih Matičnih koncertih je prinesel »Slovenec« tako skandalozno poročilo, da je vsled tega vsa javnost ogorčena. Našel se je nezrel, domisljiv mladič, ki so mu bale svetovni možakarji a la Mozart in vsi drugi operni komponisti tja do Puccinija same — ničle. Ta nezrela domisljivost si je drznila torej v »Slovenec« blatiti naše vrle, visokosposlovane in požrtvovalne narodne umetnice in smešiti naše narodne kulturne prireditve. Trojica L. M. S. spada še pod šolske naloge, ne pa v ugleden list, ki bi moral, ako nima posebnih poročevalcev, zlasti sedaj v dobi našega narodnega proučevanja naše molčati, kot pa svoje predele odpirati takim mlečnozobim pamfletom.

Poslano. #)

V odgovor gosp. pedagogu od 2. marca 1918 v »Slov. Narod« pod vrsticami, katere on odgovarja namesto tovarne gosp. K. Pollaka v Ljubljani.

Gosp. pedagog odgovarja na našo, predvsem stvarno in strokovno izjavo glede Pollakovih izdelkov; on nas hoče demuncirati, da smo čevljarji mojstri pljavke slavnega občinstva, da zahtevamo za par čevljev 120—140 kron in zraven še živila.

Prepričani bodite, da mi takih naročnikov nimamo, da bi imeli toliko živila na razpolago, da bi nam mogli oddajati živila za naše izdelke, take naročnike ima le g. Pollak.

Predbacia se nam, da dobimo podplate po maksimalni cen 15 kron in da zgine kakor kafr. Mi dobimo od slavne trgovske in obrtne zbornice na en ali dva meseca po 2—3 kg usnja, in sicer skupno z vratilno, konjino in kromonom po tej ceni, in vse to se lahko podela v enem tednu, za ostali delavni čas si pa moramo blago iskati za vsako ceno ako hočemo si še kaj zaslužiti, da si življenje ohranimo. Pri vsaki obrti zahtevajo mojstri tudi za današnje čase primerne cene, in se brez ugovora, ako hoče kdo kaj imeti, plača, čevljar naj pa pogine, ko drugi, brez razlike, zahtevajo dan za dnevno oduška cene.

Res je tudi, da smo dobili sedaj od omenjene slav. trgovske in obrtne zbornice tudi nekaj teletnine po zmerni ceni, katero smo tudi že porabili, ker nimamo nobenega drugega blaga. En kvadratni čevljev »Boksa« stane sedaj 24—26 kron pri usnjari, rabi se ga za en par čevljev 3/4 kvadrat čevljev, podplati, ako se jih kaj dobi, stanejo 80—90 K kilogram, platno se prodaja 40—50 K meter. In kje je druga potreščina, ki se rabi pri enem paru po meri napravljanih čevljev? Da moremo svojim naročnikom ustreči, da je vsak zadovoljen in ni potreba gosp. Pollaku naših izdelkov popravljati, kakor smo mi dosedaj njegove nove čevlje popravljali, da so jih odjemalci mogli nositi. Sedaj pa izračunajte, gosp. pedagog, koliko stane blago in koliko zasluži potem čevljar, ker sami gornji deli stanejo približno 100 kron.

Kar se pa tiče usnja, da se menja za živila, pa nimamo avtomobilov, da bi nakladali na avtomobil usnje in ga vozili na Dolenjsko kmetom v zameno za živila, kakor je to delal gosp. K. Pollak. Da je to resnica, se je lansko leto videlo v jeseni, ko je slavna komisija dobro naložen avtomobil z živili g. Pollaka ustavila na dolenski mitnici in se mu je rekviriralo.

Kar nam g. pedagog predbacia, da so drugi vzroki, ne samo navedeni, da se delo ne sprejema, je dokaz nerednosti, ker mi nismo splošno proti temu, če kdo danes kaj izdeluje, kar je nujno potrebno. Izdeluje pa naj gosp. Pollak take čevlje, da se morejo takoj obuti in nositi.

Mi vztrajamo pri naši prvi izjavi in nam mora vsak prav dati glede naših zahtev. Imamo tudi priče, ki so res pokvarile noge po čevljih gosp. Pollaka in če se hoče gosp. pedagog prepričati o tem, naj se obrne do mene, ker on omenjene izdelke tako hvali, da je gosp. Pollak preskrbel s čevlji šolsko mladino, služkinje in begunce.

Če bi imeli mi toliko in po taki ceni blago na razpolago, bi tudi mi lahko šolski mladini in drugim osebam oddajali čevlje in boljše izdelke, kakor g. Pollak.

Do sedaj smo popravljali vsake tovarniške čevlje, amak g. Pollakove jfi moramo splošno odklanjati, ker si nočemo še svojera orodja pri njih pokvariti.

Če hoče g. pedagog, da mu bomo v bodoče odevorjali, naj se pod svoja očitanja podpisše.

Ljubljana, 15. marca 1918.

Karol Kordetič,

načelnik Čevljarke zadruge.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Razne stvari.

* **Peki na Dunaju** so se potegovali za to, da bi se zvišala cena kruha. Njihova zahteva je bila odbita.

* **Število vojnih stopenj** v Nemčiji. Po poročilu iz Berlina so našli do sedaj v Nemčiji 1850 oseb, ki so izgubile vid na bojišču.

* **Ruski častniki**. Iz Moskve poročajo žvickarskim listom, da je tam sedaj okoli 5000 ruskih častnikov brez vsakega dela. Nekateri vrše dnarske posle, drugi so vratarji ali raznašajo in prodajajo liste.

* **111.111.111 sekund**. Neki nemški list je imel toliko časa, da je izračunal, kako dolgo je trajala vojna do mirovnega sklepa s Ukrajino, v sekundah, to je od 2. avgusta 1914 do 10. febr. 1918. Vojna je trajala 111.111.111 sekund. Kdo rne verjame, naj pa izračuna.

* **300 tatvin na dan**. Ravnatelj zavarovalnega zavoda proti tatvinam v Berlinu je povedal, da je v mestu na dan okoli 300 tatvin. Zavarovalnice seveda obilo trpe. Pred tatovi ni varen nihče; okradili so tudi vojnega ministra.

* **Črnilo kot priča**. Charles Limbach v Chanstonu pri Chicagu je zapustil 110.000 dolarjev v razne svrhe. Razdelitev je odvisna od ugotovitve starosti črnile. Dedišč pravilo, da je oporoka sestavljena 10 dni po smrti Limbachovi, nosi pa datum dneva njegove smrti. Kemiki morajo sedaj dognati, kdaj je bila oporoka pisana.

* **Hasardni igralci**. Na Dunaju so prijeli na stanovanju znanega eskompteurja Alfreda Altena družbo hazardnih igralcev. V igralni blagajni je bilo 24.000 K. Policija je zapisala igralce, med katerimi so neki mladi grof, dva advokata, en pisatelj in en pisarniški ravnatelj.

* **1100 bomb na Benetke**. »Giornale d'Italia« poroča, da od izbruha vojne do sedaj je bilo vršenih na Benetke 1100 bomb. Mesto je razmeroma še malo trpelo.

* **Kolito davka plača Caruso**. Slavni tenorist Caruso, ki poje že dalje časa na tenoristi Metropolitan operi, je moral nedavno pri davčnem uradu napovedati svoj dohodek. Prišel je v urad, potegnil iz žepa knjižico čekov in nakazal v dobro davčnega urada 59.000 dolarjev (236.000 mark). Za en nastop v operi dobi 2500 dolarjev, kar znaša na leto četrtil milijona dolarjev, to je

marca 45 K, skupaj 82 kron. Najlepša hvala vsem! Zbirko toplo priporočamo, ker razmere nekaterih prežanjencev so naravnost obupne. — Darila na naslov: dr. Viktor Šušnik, Ljubljana, Dalmatinova ulica.

V korist dobrodelnemu namenu kranjskega dečnega društva za vojaške vdove in sirote so darovali: Župan dr. Ivan Tavčar 100 K; komercialni svetnik Maks Samassa 100 K.

Za gorilke begunce: Gosp. c. kr. notar v Ajdovščini Anton Lokar je daroval v počestčenje spomina pokojnega nadučitelja Slavoljuba Prinčiča znesek 30 kron. Gosp. Ivan Kranjec, baron Mayerjev prokurist v Ljubnem je poslal ponovno znatni znesek 200 K zapuščenim rojakom - trpinom, z iskreno željo, da bi prišla kmalu ura rešitve. P. Bonaventura Fr. Savec, Ord. Min. Capuc., uroj. kurat 7. pešp., vnovič 100 K; župni urad Dev. Mar. na Vurbergu pri Ptuj 20 K. Iskrena hvala!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 13. marca: Vincencij Merzeli, hlapec, 74 let, Radeckega cesta 9.

Dne 14. marca: Marija Gorjanc, kontoristinja, 22 let. Pri brvi 2.

Dne 16. marca: Štefka Zupančič, hči mizararskega pomočnika, 3 mesece, Dunajska cesta 6.

V deželni bolnišnici:

Dne 9. marca: Adolf Josip Ušaj, posestnikov sin, 7 dni.

Dne 11. marca: Jožefa Gerčar, vdo-va šolskega ravnatelja, 59 let.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Išče se stanovanje

z eno sobo in kuhinjo za takoj ali majev termin. Najraje blizu dr. kolodvoru. Naslov pove uprav. »Slov. Nar.« 1228

Stanovanje

v Šiški, ali 1-2 sobi z opremo ali brez iste išče gospod za april ali maj. — Dopisi pod »Mizarska stranica 1227« na upr. lista.

Dva lahka vozička

z lojtrancel bi kupil Alojzij Štrekelj v Šibeniku, (Dalm.)

Ktem meblirano mesečno sobo

s posebnim vzhodom. Najljubši v bližini belgijske vojašnice. Dam na razpolago 2000 kg premoaga. Ponudbe na upravnishvo »Slov. Naroda«. 1204

Prodajalka

izvežbana v vseh strokah želi premeniti službo, gre pa tudi k boljši družini in pomoč pri gospodinjstvu. Ponudbe pod »Postena/1175« na upravnishvo »Slov. Naroda«.

Meblovano stanovanje

obstoječe iz dveh sob in kuhinje ali uporabe kuhinje, v Ljubljani ali bližnji okolici, išče železnishkega uradnika obitelji s 15. aprilom ali 1. ajem. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Nu'no 1239«. 1249

Proda se večja množina domačega hrušovega žganja.

Kje pove iz prijaznosti uprava tega lista, ako znamka za odgovor. 1219

Solicitator

želi premeniti službo. Ponudbe pod »Vestnost/1158« na upravnishvo »Slov. Naroda«.

Proda se

molzna krava v Ljubljani, Poljanska cesta št. 46.

Tesarje in mizarje

proti dobremu plačilu (za hrano in stanovanje skrbijo) sprejme ANTON STEINER, Ljubljana, Jeranova ulica št. 11. 175

Kupi se vila ali biša

z vrtom v Poljanskem ali Sentpeterskem okraju. Oglasiti se je v Nuški ulici št. 10, I. nadstropje. 1168

gostilna

Pojasnita daje lastnik hiše Anton Ježenc, tovarnar, Dol. Logatec.

Mizarški pomočniki

e sprejmejo v tovarno za pohištvo in stavbinstvo št. Vid nad Ljubljano. Vpraša se Dunajska cesta 28, J. Černo.

OTOMAN

že rabljen, dobro ohranjen se kupi. — Naslov pove upravnishvo »Slov. Naroda«. 1237

Perica

vajena boljšega likanja, se sprejme takoj v gradščini »Križ« pri Kamniku.

Debe se

kontrolne blagajne, ki niso v uporabi. Te se najbolje proda pri National registr. blagajni del. družbi z o. z. Dunaj VII., Siebensterngasse 31. 1214

Pozor, kopalci!!!

V nedeljo 17. t. m. od 8. do 12. ure dopoldne bode parna in kadna kopelj v hotelu »Slon« odprta.

Kupi se 20-30 metrov železne kovane ali vitle

»graje ali močne mreže« nadeže strošne in zidne opeke. Ponudbe na poštni predal Ljubljana št. 127. 1173

KUHARICO

na deželo, k večji družini se išče. Plača mesečno 40 kron. Ponudbe pod Julijani Valentič, Trnovo na Kranjskem. 1085

Velika izbira

velikonočnih, umetniških in drugih

razglednic.

Narodna knjigarna

Prešernova ulica 7.

VAJENCE

za tapetniško obrt sprejme 960 J. ČERNE, Dunajska cesta 28.

Išče se meblirano stanovanje

z dvema sobama in z tremi posteljami in kuhinjo samo zase. Naslov je poslati upravnishvo »Slov. Naroda« pod »E. E. št. 2/1217«.

Intelligentna gospodična

z lepo pisavo, zmogla nemškega in slov jezika v govoru in pisavi, katera perfektno laško govori, išče službo v vojaški pisarni v Ljubljani. Ponudbe pod »Kena 1149« na upravnishvo »Slov. Naroda«.

Sprejme se

mizarški delovodja,

vsestransko izurjen, vešč dela v tovarnah posebno tudi strojne montaže. Natanč e ponudbe na Vinko Majdič, valični mlin, Kranj. 1212

Iz proste roke se proda ob glavni cesti tik kolodvoru težnja

hiša

v kateri so 4 obrti z 25 prostori. Ponudbe pod »prosta volja 1231« na upravo »Slov. Naroda«.

Kupim bolniški stol

za sedenje in vožnjo. Ponudbe na Josefa Javan, Krakovska ulica 31.

Proda se nov eleganten temno moder kostum.

Kje pove uprav. »Slov. Naroda«. 1229

Mladič

pošten, priden 14 do 16 let star, za razna domača dela se sprejme. Naslov pove uprav. »Slov. Nar.« 1177

Naprodaj

100 L pristnega brinjeveca

pri Urban Weber nasl., Zalilog, p. Železniki. Cena po dogovoru 1164

Trgovski vajenec,

star 15 let, kateri se že učil eno leto in pol trgovine z mesanim blagom, (železnine in šecerije) želi svojo mesto spreminiti. Ponudbe pod »Priden 151 poštoležeče Rudolfovo«. 1133

K osem mesecev staremu otroku sprejemem proti dobri plači in oskrbi boljšo

pestunjo.

ELZA SEVER, LJUBLJANA, Wolfova ulica št. 12.

Spreten, absolutno zanesljiv

ŠOFER

za tovarni avto za večje podjetje na Spod. Štajerskem se išče za takoj. Razumeti se mora tudi na popravila. Stanovanje in hrana ter 3 K na dan. Ponudbe z referencami, prepisi spričeval in zahtevk, prepisi spričeval in zahtevk, Jos. A. Klezner, Gradec, Sackstrasse. 1198

Zapirajte! Zapirajte!

Ravnokar došlo

več 1000 dvanajstoric visečih ključavnic („Anhangschlüssel“)

ter papirnatih servijetov, kateri se prav po nizki ceni prodajo. 738

Ljubljana, Gradišče 7 Maks Cernak.

Svetivansko gospod. društvo „Narodni dom“ Sv. Jvan pri Jrstu

išče izurjenega gostilničarja,

čigar žena mora biti dobra kuharica. V restavraciji, h kateri spada prostoren vrt in dvorana, se prirejajo narodne veselice in zabave, kjer se mora mnogokrat sreči več sto gostom. — Kavcija in pogoji po dogovoru. — Ponudbe z natančnim naslovom naj se pošiljajo na Svetivansko gospodarsko društvo „Narodni dom“ Sv. Ivan pri Jrstu. 1205

Pozor pri pomladanskem obdelovanju!

Korenike od pirnice.

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Centrala za krmila kupuje osnažene, zdrave in suhe korenine od pirnice (perenike, ornice ali železne trave) po 25 K za 100 kg na bližnji železniški postaji. — Pismene ponudbe je poslati z naslovom: Futtermittelzentrale, Ersatzfutter - Abteilung, Wien, I., Trattnerhof 1. 123*

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. »rujavo mazilo«. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 230 veliki K 4—porcija za rodbino K 11—, Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri stotom jeleni, Ljubljana, Marija trg. 880

SOLALI

najboljše cigaretni papirji

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

trgovina z cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Salzburg-Badluga.

Preskrba goriva za Primorsko društvo z. o. j.

v Jrstu kupi vsako množino bukovich drv za sukcesivno dobavo do konca marca 1919.

Najlepši spomin.

Slike vojakov vseh vrst oboja po vsaki poljubni fotografiji zajamčeno natančno izdeluje

Kleobinder, Dunaj XVII., Hernalsergürtel, 5 odd. K.

Zastopniki se sprejmejo. 1235

Obvestilo.

Vljudno naznanjam cenjenim damam v Postojni in njeni okolici, da se s 17. marcem zopet otvori

MODNI SALON

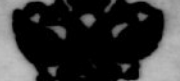
za damske klobuke — Matland 201. Trgovina bode odprta 3 dni v tednu: nedelja, ponedeljek in torek. — S točno postrežbo se še v nadalje priporoča 1210

P. Recknagel naslednica.

Voditeljice za podružnice,

ki se bodo na novo otvorile v Ljubljani, Celovcu in Beljaku, se sprejmejo. Zasl

Dolnški kapital K 60.000.000—
Rezerve „ 17.000.000—

C. kr. priv.

Stanje den. vlog na hran. knjižice 31. okt. 1917:
K 214.681.380—

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864.

Vogel Marija try-Sv. Petra cesta (v bliži „Assicurazioni Generali“).

Ustanovljena 1864. — 33 podružnic.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pisarna pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje **barskih naročil** na vseh tuzemskih in inozemskih mestih — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stran ke. — **Opravišče c. kr. razr. loterije** Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike.

Frzojavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šte. 41

Sadnadrevesa

3-4 letna, največ jablan, hrusk in nekaj sliv, skupaj 60 komadov, želi kupiti takoj 115
Tovarna cementa v Zidnem mostu.

Gospodična

z nekoliko pisarniške prakse želi službe v pisarno, trgovino ali k otrokom. — Cenj ponudbe na urav. tega lista pod „Absolventinja trg. teč. 1157“.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani. L. Z. Z. O. Z. sprejme dobroizvežbanega

uradnika oziroma uradnico.

Plača po dogovoru. Onemljena pranje je vložiti do 25. marca na upravljalni svet. 1193

Išče se učiteljica

tot. vagojitelica otrok. Zahteva se nanje slovenščine, nemščine in godbe. Plača po dogovoru s posr. stano. in hiano. — Nastoj takoj. — prava se pri g. Josipu Bergmannu Poljanski c. št. 87 v Ljubljani.

Rabljene STEKLENICE

Mineralne vode, vina, konjaka in šampanjca od 1 do 1 1/2 litra kupuje na vagone od 10.000 kosov naprej

K. KOHN, Praga, Karlín. Rokycan ulica 15. 1208
Nakupovalci se sprejmejo.

Najboljši blagodišči nadomestek za tobak je „TOBAKIN“

100 kosov K 40.— pri odvetju 500 kos. K 40.— pri odvetju 1000 kosov K 40.— za 100 kosov franco za pošlila
Jozip Štefel, glavna zaloge in or. da ta tobakov. nadomestka. Praga II, Myslik ulica 209-5 n. 1160
Sprejeti zastopniki se sprejmejo. Korespondence se želi v nemškem jeziku.

Isči, podgane, stenice, ščurki.

Izdelava in razpošiljanje preskuseno radikalno učinkovitih uničevalnih sredstev, za katera dobivamo vsak dan priznala pisma. — Zoner **podgane** in **miši** K 5.— Proti **ščurkom** in **ščurkom** K 4.50. Tinktura zoper **stenice** K 2.— Uničevalec **molcev** K 2.— **Prasek** zoper **mrčes** K 1.50 in 3 K. Razpošiljevalec k temu K 1.20. Tinktura zoper **človeške uši** K 1.20, za **živinske uši** K 1.0. **Prasek** zoper **uši** v **obleki** in **perilu** K 2.— Tinktura zoper **pasje bolhe** K 1.20. Tinktura zoper **mrčes** na **drevesu** in **zelenjavi** (rastlinske škodljivce) K 3.— Pošlila se po povzetju. — **Zvoda** za uničevanje **mrčesa** M. Janker, Zgreb 15, Petrijska ul. 3. 1099

DAMSKA

MESEČNA PREVEZA

dravniško priporočena varuje pred prehladom, komodna in praktična, varčuje perilo, se dobro pere ter ostane vedno mehka. Kompletna ga nitura K 5.50, 7.0. na leta tpežna K 10.—, 12.—, najfinjša K 15.—, 21.— in 25.— Pošto 95 vinarjev. V varstvo žensk izumivalni aparat 20.—, 25.—, 30.— do 35.— K. Pošillatev diskretna. — Hupjen. blaga trgovina **Sl. Potoky** Dunaj, VI. Stegengasse 15. 1159

Zajamčen uspeh.

Bujne, lepe prsi

dobite ob rabi med.

975

dr. A. Rixa kreme za prsi garantirano neškodljivo vsako starost, **zanesljiv uspeh**. Rabi se zuranje. Edina krema za prsi, ki jo vsled čudovitega učinka prodajajo lekarnari, dvorne parfumerije itd. Poizkusna pušica K 5.—, velika pušica, zadostna za uspeh K 10.—. Razpošiljanje strogo diskretno.

Kos. dr. A. Rix preparati, Dunaj IX., Lektorergasse 6 E.
Zaloge v Ljubljani: drog. Kanc in „Adrija“. Zaloge v Mariboru: lekar. Schutzengel, Mar. pom. in parf. Hofman. V Trstu: Parf. Andreuzzi, Corso 5.

Prva kranjska medicinska drogerija

parfumerija, fotograf. manufaktura itd.

Clasiv. koncesijonirana prodaja str. pov.

Ustanovljena leta 1897.

ANTON KANC

Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Čeniki na razpolago.

Kdor namerava prodati se kaj ! KOSTANJEVEGA LESA !

naj ga ponudi takoj tvrdki

J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

Prvovrstna restavracija v Ljubljani

se odda v najem.

Oferte na uprav. „Sloven. Naroda“ pod „restavracija 1154“.

Lepota je sreča!

Po dolgoletnem raziskavanju na polju negovanja lepote se je konečno posrečilo, najti novo metodo, po kateri se vse nadležne kožne nečistosti kot pege, zajedci, mozolji, gube, nosna in obrazna rdečica tekom nekaj dni sigurno odstranijo na kar zadobi obraz, tudi pri starejših damah, mladostno sveže rožnato lice. Učinek je presenetljiv in ta recept so sijajno priporočili sloveči zdravniki. Tisoči prostovoljnih priznanj! Vskomur dajem proti retour-zaamki popolnoma zastonj pojasnila. Pišite takoj na: **Avrelijo Auer, Dunaj 56, Predal 5. oddelk 36.** 1192

G. F. Jurásek

uglaševalec klavirjev in trgovec z glasbilo
Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Edina konces. tvrdka za ugleševanje klavirjev in harmonijev ter popravila vseh glasbil. Vsa ta dela izvršujem strokovno in ceno. Glasbenim šolam uglešuje iskjučno le **G. F. Jurásek.**

Ženske obleke

in vse vrste oblačil se dajo zelo ceno in z jamčeno pralno doma prebarvati s post. varov. nestrupeno 730

barvo za obleko „TEKLA“

Le „TEKLA“ je pristna. Vsi drugi izdelki so manj vredni. Cena zavojčku 60 vin. Preprodajalec dobe visok popust. Edina prodaja za vso Avstrijo in rusko Poljsko

Commercia kupčevstva družba za kom. teh. potreščine, d. o. z. Praga Vavelski trg. Tel. 6187

ČEVLJI IZ USNJA

s rodkovanimi lesenimi podplati, št. 25-46 po cenah, določenih od cenilne preskuševalne komisije.

Hallina-čevlji

z usnjenimi obšvi in podkovanimi lesenimi podplati K 55.— z usnjenimi obšvi in podkovanimi usnjenimi podplati K 95.70

Modni žametni čevlji z lesenimi podplati K 44.—

T. & A. Bata, tovarna čevljev, Zlin.

Prodajalna: Dunaj II., Taborstrasse št. 17./a, 14. 1215

Vhod: Lessingplatz 4.

Tudi večja naročila naravnost porabnikom proti nabavi nakazati se izvršujejo: društvom, zavodom, šolam, občinam, tovarnam, veleposredstvom.

Pozamezni pari in večja naročila se v prodajalnah oddajo le proti plačilu v gotovini, ker se v vojnem času ne izvršujejo nobene pošiljke po pošti ali železnici.

Kandite,

karamelo, turk, roka, drops, čokoladne bombone,

sukane in druge drobnarije na

ina drobno in debelo dobavlja 1216

BLANDA SAVNIK,

Ljubljana, Kolodvorska ulica 35.

PRODAJA

se po zmernih cenah v večji množini ogilje, vermut vino, Bolgarski mandoljni, mle „DOB“ in dobro mleko za pranje v večjih kosih pri tvrdki

A. Kušan, Ljubljana,

Karlovška cesta šte. 15.

Eraste

izpuščajo grinte, mrehice in druge kožne bolezni odpravi hitro in sigurno Paratol, domače mazilo. Ne umaže, je brez vonja, zato uporabno tudi čez dan. Veliki lonček K 3.50, dvojni K 6.—. Dalje Paratol tresni prašek za varstvo občutljive kože, škatljica K 2.50. Oboje se dobi proti vpslatvi zneska od lekarnarja M. Klein Paratol izvirni v Budimpešti, VII-24, Róssa utca 12.

Vsakovrstne slamnike,

slamnate torbice (cekarje)

predprožnike,

slamnate šolne priporočam

gosp. trgovcem za obila naročila

FRAN CERAR,

tovarna slamnikov v Stobu

pošta Domžale pri Ljubljani.

Ugodna prilika za trgovce

in gostilničarje!

Na Spodnjem Štajerskem, v največjem industrijskem okraju, se prodajo dve novozidani hiši, v cni se nahaja trgovina, gostilna ter trafika i. t. d. poleg tega je še 12 strank, dva orala rodovitne zemlje, lep ograjen vrt, poleg je tudi ledenica, kozolec, svinjski hlev, v hiši je vodovod. Ker stoji posvetilo tik rudnika, je jako dobičkonosno. Proda se zaradi vojaščine. — Kupni pogoji so ugodni. — Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 1174

Framydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brado za hitro temno pobarva. 01 steklenica s pos. ml. K 27.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1.000.000.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena l. 1881.

Stanje vlog koncem novembra 1917 ca. K 209.707.065-70.

Glavnica K 40.000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani**Češka industrijalna banka**Stritarjeva
ulica št. 9.

Financiranje vojaških dobav.

::

::

Kredite za aprovizacijske nakupe.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Srečke c. kr. avstr. razredne loterije.

Nakazila vojnim ujetnikom.

Stanovanje

oziroma prostori za pisarno v bližini sodne se išče eventualno se zamenja stanovanje v tem kraju, s cenim pa lepim stanovanjem na periferiji mesta. Tudi se zamenja hiša na Dunaju z hišo v Ljubljani. Ponudbe na upravnishvo „Slov. Naroda“ pod „stanovanje in zamenja 840“.

Kuharica

vajena, tudi šivanja, zna voditi samostojno gospodinstvo, laže službe k samemu ojnemu gospodu če tudi z nekaj otroci, ali h kakoli starejši osebi; razume se tudi na kmetijstvo in sprejme službo tudi na boljši kmetiji. Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda“. 1178

Josip Jug

plesarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta št. 16.
se priporoča cenjenemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Jamčim da delam samo s pristnim finančjem.

Solidna in točna potreba.

8 vinarjev

(za pošto dopisnico)
Vas stane moj katalog, ki se vam pošlje na zahtevo zastonj.

Prva tovarna ur

JAN KONRAD,

c. i. kr. dvorni založnik v Mostu (Brüx) št. 1957 (Češko). Nikljaste ali jeklene anker-ure K 26.—, 28.—, 30.—, bela kovina (glorija srebra) goldin ali jeklo remont. z dvojnimi pokrovom K 35.—, 40.—, 50.—, 60.—, Budilke K 16.—, 18.—, 20.—, 3 letno jamstvo. Pošilja se po povzetju. Zamenja dovoljena ali denar nazaj. 736

Stampilje

vseh vrst za urade
društva, trgovce

ANTON ČERNE,

graver in izdelovatelj kancukovih stampilij

LJUBLJANA, Dvorski trg št. 1.

Prej v Gorici. **F. Batjel** Prej v Gorici.

Gorica — Ljubljana

Štolna ul. št. 2. Stari trg št. 28

Možka in ženska dvokolesa starejših letnosti.

Šivalni stroji, gramofoni,

električne žepne svetilke

že kompletne od 2 K.

Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalca.

Mehanična delavnica

na Starem trgu št. 11

Ahačičevi hiši poleg goriske kleti.

Vsaka dama naj čita

mojo velezanimivo navodilo o modernem negovanju gradlj.

Iskušen svet pri vpadlosti in pomankanju bučnosti. — Pišite zaupno na

Ido Krause, Požun, Pressburg Ogrsko

Schanzstrasse 2. odd. 41.

Modni salon
Stubly-Maschke

Zidovska ulica št. 3.

Dvorski trg 1, Ljubljana.

Priporoča za spomladansko sezijo svilene klobuke in čepice

najnovejših oblik za dame in deklice

Popravila se sprejemajo.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Dr. med. univ.

ALOJZ ZALOKAR

naznanja, da je začel ordinirati

v Ljubljani, Sodna ulica 1. I. kot specialist

za kirurgijo, porodništvo in ženske bolezni.

Priporočamo specialno

damsko in otroško konfekcijo

zelo solidne tvrdke

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.

Najnovejša KOSTUME Najnovejša

Plasche, jope, Zalne — domače obleke

Perile, čepice, športne KOBILA

Otroške oblekice in obleke za mladenke.

Higijeno perilo in druge potrebščine za neverojetno.

Vučkovičeva **!POZOR!** Vučkovičeva

„Kubakava“ nadomestilo

„MILKA“

„MILKA-SOPULIN“ snežno beli lug

„MILKA“ Kristal vanilin-sladkor

„MILKA“ prašek za peko.

Dišave, poper, paprike, olmet čisti gar., olmet, klinčki, janoš, koke za juho in golaž, ruski čaj, mlie za brljanje, toaletno mlie, keksi in vasa druga kolonialna roba dobi se odino po najnižjih cenah pri solidni in začni turki

GIJORGJE VUCKOVIČ

Prva zagrebška importna in eksportna agenturna komisijonska trgovina in tovarna „MILKA“ proizvo-

dov s skladiščem na debelo

ZAGREB, Nikoličeva 9.

Zahtevajte cenike! 1161 Dokler je zaloga!

„Sijajno lepo lice“

in mladostno svežo, rožnato polt do pozne starosti ohranijo žene in dekleta, če uporabljajo moj tisočkrat preiskušeni in od zdravnikov-strokovnikov dobro priporočeni recept (po dr. Idelsonu). Tisoči zahvalnih pisem. Mozolji, pege, ogrci, lišaji, gube, rdečica obraza garantirano sigurno izginejo. Pošljem prepis recepta vsakomur zastonj. Pišite takoj na

Fr. Menschik, Dunaj 62., predal 1. oddalek 7.

Želi se znanke za odgovor.

720

Naslov za pisma: Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Zahtevajte slovenski cenik!

Priporočamo edino najboljše šivalne stroje tvrdke:

Jos. Petelinc, Ljubljana, AFRANA

poleg frančiškanskega mostu, levo, 3. hiša ob vodi.

Največja in edina zaloga šivalnih strojev vseh sistemov v poljubnih opremljenih za obrt in rodbino.

V zalogi igle, olje, ter deli za razne stroje.

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

10 letna garancija!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Destavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Zmožna in zanesljiva

kavarniška blagajničarka

se sprejme takoj ali s 1. apr.

Ponudbe pod „Blagajničarka/1155“

na upravnishvo „Slov. Naroda“ 1155

Kupi se

polpokrit voz in lahka

konjska oprava (Brustgeschirr)

oboje novo ali v popolnoma dobrem stanju. Ponudbe na Vinko Majdič,

valični mla, Kranj. 1211

Karel Linhart

urur

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 7.

Zaloga vseh vrst žepnih ur, ur na nihalo s polnim bitjem, stenskih in kuhinjskih ur, budilk.

Nikljaste vo no ure, ure v zapestnicah z radijem kazalnikom

ali brez njega, zaloga srebrnih in nikljastih ur „Ome ga“ po najnižjih cenah.

131

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Popravila se izvršujejo najbolje.

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica: K 12.000.000.

JADRANSKA BANKA

Podružnica Ljubljana.

Rezerve: okrog K 1.000.000.—.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%.
Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.
KUPEJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke c. kr. razredne loterije.

Centrala:
Trst.
Podružnice:
Bukovnik
Dunaj
Kotor
Metković
Opuzen
Solin
Sibenik
Zadar

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
KDAJA: Čeke, nakaznice in akreditivne na vsa tu- in inozemska mesta.
DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.
PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

Telefon št. 257.